

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 124
1939. június 1., csütörtök.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietară: Societatea Anonimă nt. editura ziarului Aradi Közlöny, inreg. in Reg. Publ. Periodice sub No. 10/1-1938, Trib. Arad

Uj parlamentet

választ az ország népe s a kamarai jelöltek sorsa fölött ma dönt a választópolgár, aki vagy mezőgazdasági, vagy ipari és kereskedelmi, vagy intellektuális pályán dolgozik. Az új választási rendszer ugyanis éppúgy megszüntette a mindenkor eddigi választások hirhedt kortes-karikatura-figuráját, mint annak a „tisztelt jelölt urnak” tulontul is kitanulmányozott karakter-szerpét, aki abból élt, hogy politizált — és közben nem csinált semmit. A fütvkösös kortes és a hordó tetején ágáló demagóg jelölt bevonulnak ezuttal a kortörténet jellegzetes panoptikumába, ahonnan láthatólag nem vezet külön ut a feltámadáshoz. Az új választás rendszere csakis a produktív tömegek megnyilatkozására ad módot, csakis produktív egyénekkel kapcsolatban és a szakmai foglalkozási ágak hármias csoportosítása utján valóstítja meg a szakmai érdekek irányító képviselét az újjászülető parlamentj életben is.

Ebben a rendszerben a szavazó egvén feladatát tehát elsősorban is szakmai hovátartozósága szabja meg. Amidón a választói listába jelentkezett, a szavazópolgártól megkérdezték, mi a foglalkozása és aszerint írták be, vagy a mezőgazdasági, vagy az ipar és kereskedelmi, vagy pedig az intellektuális foglalkozások választópolgárainak új lajstromába. A kamarai választás szavazókerületeinek kiírása is a szakmai szempontok szerint történt meg és mindenki csakis azokra a képviselőjelöltekre szavazhat, akik a saját szakmájának képviselői kívánnak lenni. Természetesnek látszik a feltevés, hogy mindenki a legjobban a saját szakmabelijét ismerheti. A szavazópolgár tehát jelentkezik a szakmai szavazóhelyén, igazolja magát és megkapja a szakmájában kamarai képviselőségre jelentkezett szakmatarsai nak képpel hitelesített, nyomtatott ajánlásait: annyit, ahánynak jelentkezését a NUF központi főtípkársága elfogadta. A szavazó, az ajánlási nyomtatványokkal, továbbá egy nyitott borítékka kezében bevonul a szavazófülkébe, s ott, ahol egyes egyedül van Istennel és a saját lelkiismeretével, kiválasztja a legjobb meggyőződése szerint képviselőségre alkalmas jelölteket arra a nyolc helyre, amelyre lehetőség van. Mivel csupán nyolc képviselői helyet biztosít a választási rendszer minden szakma részére, csakis nyolc jelölt választható ki, több semmi esetre sem. Aki nyolcnál több szavazólapot, ilyen ajánlási ivet tesz be a borítékba, az hibásan szavazott már s így egész szavazatát megsemmisítik. Ezzel szemben bárkinek joga van arra, hogy nyolcnál kevesebb jelöltet válasszon ki magának az illető szakma képviselő-jelöltjei közül: akár egyet, akár kettőt, akár négyet, akár hatot, vagy hetet. — tetszése szerint. Kétségtelen, hogy ha minél kevesebb jelöltre szavaz, ezzel annak az egy, vagy két jelöltnek esélyeit annyiban növeli a többivel szemben, amennyivel nem szavaz az egynél-kettőnél többre s így a saját pár jelöltjén kívül más szavazatait nem növeli számszerűleg. Olyan szakmai érdekek esetében tehát, ahol egyes szakmák csoportja csak egy, vagy két jelöltet kapott, akkor támogatják saját jelöltjük ügyét a legtörvényesebb hatásossággal, ha csak arra az egy, vagy két jelöltre szavaznak az ugyanazon szakmabeliek az általános szakmai kategórián belül. Ha pl. van egy magántisztviselő-jelölt az ipar- és kereskedelmi szakcsoportban, husz s egvnehány olyan jelölt mellett, akik nem magántisztviselők, — úgy a magántisztviselők jelöltjének esélye akkor a legjobb, ha csak arra az egy magántisztviselőre szavaznak egyedül és senki másra nem. Ezt a módszert követi az egészséges kiválasztás jegyében az új választói törvény és ezt kell mára megtanulnia, alaposan átgondolnia minden egyes szavazópolgárnak, akár többségi, akár kisebbségi, vagy akármilyen szakmabeli. Az új kamarai képviselők ezen az uton kívánja a legteljesebb

Berlin erélyesen cáfolja, hogy a tengelyhatalmak Jugoszlávia elleni fellépésre készülnének

Előreláthatólag nem kötnek új egyezményt Pál jugoszláv kormányzóherceg németországi látogatása során

Moszkva elfogadja a háromhatalmi egyezmény feltételeit

Berlinből jelentik: A német sajtó hevesen tiltakozik az angol és francia sajtónak azon hira adása ellen, amely szerint a tengelyhatalmak csak azért siettetik a közös hadvezetést, mert arra készülnék, hogy június hónapban megszállják Jugoszláviát és ott előkészítsék a tengelyhatalmak protektorátusát. A Völkische Beobachter megállapítja, hogy ezzel a meseszerű hiráddal még csak foglalkozni sem lenne érdemes, ha az európai légkör nem lenne olyan feszült, hogy még az ilyen híresztelések is befolyásolhatják a helyzet alakulását. A „bekerítők” — írja a lap — miután mindent elkövettek, hogy a tengelyállamokat elszakítsák egymástól és tervük nem sikerült, most minden igyekezetükkel ellenszenvessé próbálják tenni a tengelypolitikát a világ közvéleménye előtt. Pál jugoszláv régensherceg látogatását most arra használják fel, hogy súlyos vádakkal illessék a tengelyhatalmakat. Belgrád azonban nem hisz az ilyen hiráadásokban és a tengelyhatalmak barátai visszautasítják ezeket a tendenciózus hiráadásokat — fejezi be cikkét a Völkische Beobachter. (Rador).

„A német-jugoszláv jóviszony kölcsönösségen alapszik”

Berlin. A Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz hosszú cikkben foglalkozik Pál jugoszláv régensherceg németországi látogatásával és ezzel kapcsolatban a következőket írja:

A régensherceg németországi látogatásának ténye egymagában is bizonyíték arra, hogy a jugoszláv politika megtartotta önállóságát abban a káoszban, amit az angol bekerítő politika előidézett az európai kis államok között. Németország tiszteletben tartja Jugoszlávia államiságát és önállóságát és olyan baráti alapon nyugvó gazdasági kapcsolatot óhajt fenntartani, amely földrajzilag és gazdaságpolitikailag egyaránt indokolt és amely megfelel annak a szerepnek, amelyet Jugoszlávia be kell, hogy töltsön Délkelet-Európa békéjének biztonsága szempontjából. Jugoszláviának ugyanolyan szüksége van erre a baráti kapcsolatra, mint amilyen szüksége van Németországnak erre a saját élet terén belül.

Berlin. Illetékes helyen értelmetlen fantáziának nyilvánítják azokat a külföldön elterjedt híreket, mintha az olasz hadsereget június elsejével német főparancsnokság alá helyeznék. Erélyesen cáfolják azokat a híreszteléseket is, mintha Németország és Olaszország olyan megállapodást kötöttek volna, amely Jugoszlávia ellen irányul. Nyilvánvaló — mondják illetékes helyen. — hogy ezt az utóbbi hírt azért terjesztik, mert meg akarják zavarni a német-jugoszláv jóviszonyt.

Az Europäische Revü című német politikai folyóirat legújabb száma Pál jugoszláv régensherceg és Cincár Markovics külügyminiszter németországi látogatásával kapcsolatban ezt írja:

— A két államot, Németországot és Jugoszláviát már közvetlenül a háborút követő időktől

kezdve barátságos kapcsolat fűzi egymáshoz s természetes, hogy amióta a német birodalom közvetlen szomszédja lett Jugoszláviának, még szorosabbá vált az érintkezés a két állam között. A jugoszláviai termékek feleslegének nagy részét Németország veszi át. Ez a gazdasági kapcsolat egészséges alapot nyújt a két ország közötti másiránvu együttműködésre is. Ehhez hozzájárul, hogy a két ország között más téren nincsenek ellentétek. Jugoszlávia teljesen megbízik azokban a biztosítékokban, amelyeket mértékadó német részről kapott. E biztosítékok értelmében Németország tovább folytatja baráti politikáját a jugoszláv érdekek teljes tiszteletben tartása mellett.

Belgrádból jelentik: Pál régensherceg berlini utazásával kapcsolatban megállapítják, hogy új megállapodás kötésre nem kerül sor.

Berlin. (Rador). Hitler vezér és kancellár Pál jugoszláv régensherceg látogatása alkalmával viszatért Berlinbe.

Békés meggyőzés mellett foglalnak állást a horvátok

Belgrád. (Rador). Az Avala ügynökség a következőket jelenti: Szubacics a horvát parasztpárt ismert népszónoka a delticei pártnapon a következő beszédet mondotta:

— A horvát kérdés megoldása a legjobb úton halad előre. A horvátok szeretik ezt a földet, ahol születtek és jól érzik magukat mai hazájukban. A mai súlyos időkben minden horvát kész arra, hogy a szerb néppel együtt viselje el az országra váró esetleges kálváriát. A horvát és szerb nép kész arra, hogy testvériesen intézze el a felmerült nézeteltéréseket.

mértékben megvalósítani a szakképviselő elvét és minden jel arra val, hogy ez sikerülni is fog. — főleg akkor, ha a szavazók öntudatosan járnak el. A szavazópolgár tehát kiválasztja a maga jelöltjét, nyomtatványát behelyezi a borítékba, gondosan lezárja, majd a megmaradt szavazócédulákat megsemmisítve kilép a fülkéből s átnyújtja szavazat, borítékját a bizottság elnökének. Ezzel már teljesítette is kötelességét, a törvénynek megfelelő titkossággal és teljes szabad akarattal.

Ime, mennyire egyszerű az egész eljárás. Aradváros és a megye polgársága ebben a keretben fogja teljesíteni állampolgári kötelességét a mai kamarai választás napján és minden bizonnyal mindenki csakis azokra az egvéniségekre fogja szavazatát leadni, akit saját lelkiismerete és meggyőződése a legmegfelelőbbnek talál a sok jelentkező közül arra, hogy bennünket a legméltóbban képviseljen a törvényhozás házában.

Német-dán semlegességi egyezmény

Berlin. (Rador). Szerda délnél 1 órakor von Ribbentrop német külügyminiszter és Zaane, Dánia berlini meghatalmazott minisztere a Wilhelmstrassen aláírták a két ország közötti meg nem támadási egyezményt, kötelezve országaikat arra, hogy egymás iránt nem használnak erőszakot semmilyen ok miatt. Az egyezményt a dán törvényhozás még a mai napon ratifikálja. A meg nem támadási egyezmény két cikkelyből és egy aláírási jegyzőkönyvből áll.

Az angliai csehszlovák aranyletét ügye az alsóház előtt

Londonból jelentik: A Nemzetközi Fizetések Bankja igazgatósága a közel múltban olyértelmű határozatot hozott, hogy az általa Londonban a csehszlovák központi bank részére letétbe helyezett aranyat a német Birodalmi Banknak adják ki. Ez a kapcsolatban

az alsóház ülésén felszólalt Lloyd George, aki annak a véleményének adott kifejezést, hogy

A szovjet ellogadta az angol-francia javaslatot

Párisból jelentik: Bonnet francia külügyminiszter tegnap kihallgatáson fogadta a párisi szovjet nagykövetet. A megbeszélésekről nem adtak ki hivatalos jelentést. Francia politikai körökben azonban tudni vélik, hogy Bonnet külügyminiszternek a szovjet nagykövet átnyújtotta a szovjet újabb ellenjavaslatát az angol-szovjet szerződésre vonatkozólag.

A francia politikai körök ezzel kapcsolatban megjegyzik, hogy

az újabb szovjet javaslat nem érinti az angol-szovjet-francia egyezmény lényegét. Mivel az elvi megállapodás már megvan a három nagyhatalom között.

A francia lapok közlik, hogy Franciaország és Törökország között teljes meg egyezés jött létre az alexandretti szandzsák ügyében.

A „Daily Mail” diplomáciai levelezőjének értesítése szerint Surich, a párisi szovjetnagykövet szerda délnél megjelent Bonnet külügyminiszternél és bejelentette, hogy

a Szovjetunió tanácsa magáévá tette az angol javaslatokat, Anglia, Franciaország és a Szovjetunió háború esetén való együttműködése esetére.

A három nagyhatalom megállapodása a következő alapelvek szerint jött létre:

1. Akár Franciaországot, akár Angliát, vagy a Szovjetuniót támadás érne, úgy a másik két fél nyomban a megtámadott segítségére siet.

2. Ha Lengyelországot, vagy Romániát támadás érne, úgy a szerződő felek azonnal fegyveres segítségben részesítik a megtámadott két államot.

3. Amennyiben a balkáni államok valamelyikét támadás érne úgy a három szerződő fél közösen állapítja meg, vajon fenntartja-e a segítségnyújtás kötelezettségét.

Miért ellenzi Moszkva az Aaland-szigetek megerősítését

Genéből jelentik: Genéből érkezett hírek szerint a szovjet határozottan állást foglalt az Aaland-szigetek újbóli fegyveres megerősítése ellen. Bár Oroszország annak idején, 1921-ben nem írta alá az ezeknek a sz-

ez a transzferművelet lényegében törvénytelen.

Sir John Simon kincstári kancellár válaszában kijelentette, hogy az Angol Banknak végre kellett hajtania ezt a határozatot és nem állott módjában, hogy a Nemzetközi Fizetések Bankja határozata ellen foglaljon állást.

Angol és egyiptomi katonai intézkedések

Londonból jelentik: Az angol hadügyminiszterium elhatározta, hogy a brit haderő kiképzési fokának emelésére két, régebben megszüntett állást megüjt. Az egyik állás a tengeren túli haderők felügyelői tisztsége, amivel Gibraltár kormányzóját bízzák meg, a másik a fővárost erők felügyelői állása, amit valószínűleg Sir Walter Kirke tábornokkal töltenek be. Több egyéb fontos kinevezés is várható.

Kairóból jelentik: Az egyiptomi lapok jelentése szerint Egyiptom nemzetvédelmi minisztere intézkedett, hogy az országban fegyvergyár létesüljön, amelynek termelőképesége az első hónapokban átlag 60 ágyú, 2000 kézi fegyver, 5 millió töltény, 500 revolver és 20 tonna robbanóanyag. Ez a havonkénti teljesítmény fokozható.

geteknek leszereléséről szóló egyezményt, a finn és a svéd kormány mégis szükségesnek tartotta Oroszország véleményének, illetve hozzájárulásának kikérését. Ezek

a szigetek ugyanolyan fontosak Oroszország számára, mint Franciaország szempontjából a Baleáriszigetek.

Hamburgba érkeztek a Spanyolországból visszatérő német önkéntesek

Nyolc spanyol és egy olasz tábornok is partraszállt a német kikötőben

Hamburg. A Spanyolországban harcolt német önkéntesek kihajózása szerda délután megkezdődött. Göring marsallt a partraszállás alkalmával Richthofen tábornok, a Condor légió parancsnoka üdvözölte először. Sperle repülőegység tábornok és Volkmann tábornok, akik ugyancsak a spanyol hadszíntéren harcoló német csapatok parancsnokai voltak, részt vettek a diszszemlén, amely délután 3 órakor kezdődött meg. A Németországba visszatérő német katonákkal Hamburgba érkezett még nyolc spanyol és egy olasz repülő tábornok is.

Cadix. Nyolc olasz hajó kikötött, hogy felüljárják a Spanyolországban harcoló olasz önkénteseket. (R.)

Madrid. Híre jár, hogy Ferrano Suner spanyol belügyminiszter Olaszországba utazik azon a hadihajón, amely a hazatérő olasz önkénteseket szállító hajókat kíséri. A belügyminiszter állítólag már Cadixba érkezett.

Hamburg. (Rador.) Göring tábornagy szer-

da délelőtt különvonattal Hamburgba érkezett. Kíséretében voltak: Milch tábornok és számos magasrangú aviatikai tiszt. Göring autóval ment a kikötőbe és ott felszállt a Hamburg nevű jachtra, hogy ezen várja be azoknak a hajóknak az érkezését, amelyekkel a német önkéntesek Spanyolországból hazatérnek. A város háza fel voltak lobogóva.

Sinaiai villájában holtan találták Bercovici ismert fővárosi bankárt

Ploestből jelentik: Adolf Bercovici ismert fővárosi bankárt szolgálója holtan találta sinaiai villájának hálószobájában. Azonnal értesítették az ügyvédséget. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Bercovici, aki az országosan ismert Banca Bercovici pénzügyintézetnek volt egyik főrésztvényese és igazgatója, már hosszabb ideje előrehaladott betegségben szenvedett és ebből kifolyólag következett be halála is.

Zene a szinfalalok mögött

Írta: MAURICE RENARD

Tegnap este vendégeim voltak vacsorára. Gramofonoztunk és a lemezek ott maradtak a zongorán. Ma reggel, mikor kijöttem szobámból, Maryt találtam a zongora előtt, amint a lemezek között kutatózott:

— Persze, nem tetszik tudni, mit keresek, — mondta. — azt a Brahms-koncertet, amit tegnap éjjel tetszettek játszani.

— Tetszett magának? — kérdeztem — ne zavartassa magát, csak játsza le nyugodtan. De, hogy az ördögbe tudta, hogy Brahmsról van? Hát mindent tud?

Már nem nagyon emlékszem, milyen körülmények között alkalmaztam Maryt. Házvezetőnője volt nálam és mielőtt hozzám került volna, hosszú szolgálata alatt mindenféle művésznőnél, színésznél, írónál, újságíróknál zagyva műveltséget szedett magára. Mindenhez konytotott egy kicsit és minden pletyka főszereplőit ismerte, megtanult egy kicsit angolul is s ezért nevezte magát Marynek és hálás volt érte, ha a nevét a lehető legangolosabb kiejtéssel mondták.

— Azt tetszik hinni, hogy mert csak cseléd vagyok, azért nem ismerhetem Brahmsot?

— Dehogyan szívem, — mondtam neki barátságosan — szóval szereti Brahmsot?

— Hát szeretem is, de találja ki, kire emlékeztem engem ez a lemez? Rose Laguavra.

— Akiről annyira rosszat mondtam nekem? pedig nagyon tehetséges volt a színpadon.

— Tehetsége volt, de szíve nem igen — áll-

pitotta meg Mary — és számomra meghalt az olyan ember, akinek nincs szíve. Tetszett nézni, hogy ki játssza a koncertet ezen a lemezen?

— Igen, Emilien Moreil. Nagyszerű művész, nem?

— És milyen kedves fiú volt!

— Szolgált nála?

— Hat hónapig. Ugy volt, hogy ő lakott akkor Rose Laguavnál és hat hónapig voltak együtt. Azután az asszony elhagyta Serge Blaz miatt, annak a színésznek kedvéért! És hát úgy volt, hogy Rose Laguav nagyon szerette ezt a Brahms koncertet és Emilien Moreil gyakran játszotta el neki. És Moreil csak akkor tudott igazán szépen játszani, ha Rose hallgatta. El is kellett neki mennie minden hangversenyre, amelyet adott. Sőt még akkor is, ha a stúdióban lemezfelvételt készítettek. Ott volt akkor is, amikor ezt a felvételt csinálták. De az, csak én tudom, mennyi csók-nak, simogatásnak az emléke szól ebből a lemezből.

— Azután egy nap vége volt az egésznek: Emilien ur és a zene elkötözött, a házból. És beköltözött Serge Blaz, az a nagy darab ember. Új darabot próbáltak akkor és asszonyom Serge Blazal lépett fel benne. Szüksége volt rám a próbánál. Már mint az utolsó próbánál, amikor már teljes kosztümben próbáltak. Hát behívott, hogy segítsék neki. És akkor el nem tetszik gondolni, mi történt? Egyik próbán, amolyan házi főpróba volt, hallgatom a nézőtérrel a darabot. Volt a másodikban egy nagy jelenet, amolyan szép szenvedélyes jelene: Rose és Serge Blaz között. Hát amikor a férfi megöleli, a szinfalalok mögül felhangzik a Brahms-koncert.

— Hát én csak egyszerű cseléd vagyok, nem mondok, de ez sok volt nekem. Mialatt ott ölelek, zik a színpadon, azt a zenét játszotta hozzá, hogy hangulatba hozza magát! Mert azt én tudom legjobban, hogy kire és mire emlékeztette őt az a zene. De úgy látszik, neki mindegy volt, ki az, csak a csók meg az ölelés volt fontos. Hát meg is mondtam neki, hogy ilyet nem lehet cselekedni. Hogy úgy huzatja a fülébe, mint egy cigánnyal, mialatt a cigány utódjának a karjaiban reszket. „Asszonyom helytelenül cselekszik, — mondtam — nem kell ilyesmit tenni. Nem kell elégetni azt, amit az ember egyszer szeretett és már nem szeret. Az ilyesmi megbosszulja magát.” Erre csak úgy reudtasítónan felelt nekem, de én nem hagytam magam: „Nem szabad megsérteni a szerelmet — mondtam — mert a szerelem megbosszulja magát.”

— És így is lett. Ne tessék nevetni: az történt tudniillik, hogy a főpróbán, mikor tele volt néppel a színház, mindenki esélyruhában és nagy toalettben, hát meglelt a baj. Mikor eljött a nagy jelenet és neki azt kellett volna mondani: „Hallgasd csak, drágám, hallgasd csak!” Akkor nem hallatszott semmi. A szinfalalok mögött csönd volt. Hát mikor lement a függöny, csak átkozódott, hogy miért nem játszották a Brahms-koncertet a szinfalalok mögött. A rendező meg mentegőzött az történet, hogy a Vénusz szobor, amelyik az első felvonásban játszik, ráesett a lemeze és eltört. A szerelem megbosszulta magát.

— Asszonyom is. Annyit meg kell hagyni. Merőrgőtön kitett. Tetszik tudni, gyanította, hogy a szerelem istennőjének a szobra nem egészen az én közreműködésem nélkül zuhant rá pont arra a lemeze...

Ma reggel 8 órakor kezdődik meg országsszerte a képviselőválasztás

Részletes tájékoztatás a szavazás menetéről és a június 2-án lebonyolításra kerülő szenátorválasztásról

A választások elé méltósággal és nyugalommal tekint az ország

Június elsején tartják meg Románia egész területén a képviselőválasztásokat, amelyek egy új korszakot nyitják meg.

Az új választási törvény alapján olyan parlament összejövetelét várjuk, amely a rend, becsület és munka jelszavát fogja megvalósítani. Csak egy nap választ el a szavazástól és a tökéletes nyugalom, békés atmoszféra nem is sejteti, hogy benne vagyunk teljesen a választási harcban.

Semmi izgalom. A jelöltek a maguk propagandáját úgy végzik el, hogy az kívülről nem is látszik. A lakosság nyugalommal olvassa el a jelöltek rövid, tömör felhívásait.

Semmi nyoma azoknak az izgalomnak, amelyek azelőtt a választásokat kísérték. — Semmiféle zűrzavar nincs, mint azelőtt.

Hol szavaz ma Arad polgársága

ELSŐ ARADI VÁLASZTÁSI TAGOZAT. Székhelye a micalacai előjárósági kirendeltség, ahol a földműves és kétkézi munka csoportjához tartozó azon szavazók választanak, akiknek családi neve betűrend szerint az A. és F. közötti betűkkel kezdődik.

MÁSODIK VÁLASZTÁSI TAGOZAT. Székhelye a gai-i előjárósági kirendeltség, ahol a földműves és kétkézi munkás-csoportjához tartozó azon választók szavaznak, akiknek neve betűrend szerint G-től M-ig terjed.

HARMADIK VÁLASZTÁSI TAGOZAT. Székhelye az Oltuz-uccai iskola, ahol ugyanezen választói csoport azon szavazói járulnak az urnák elé, akiknek családi neve N-től T-ig terjed.

NEGYEDIK VÁLASZTÁSI TAGOZAT. Székhelye a Stefan cel Mare-téri leány elemi iskola, ahol ugyanennek a foglalkozási ágnak azon választói szavaznak, akiknek neve az U-tól Z. betűig terjed, valamint kivétel nélkül az ipari és kereskedelmi csoport választói névjegyzékében szereplő összes szavazó polgárok.

ÖTÖDIK VÁLASZTÁSI TAGOZAT. Székhelye a Mihai Viteazul-téren lévő kereskedelmi leányliceum, ahol az értelmiségi csoportjához tartozó választók közül az A-tól L. betűig terjedő kezdőbetűs nevek tulajdonosai szavaznak.

HATODIK VÁLASZTÁSI TAGOZAT. Székhelye a Iosif Vulcan-uccai elemi iskola. Ugyanezen választói csoport M-Z betűig terjedő nevű választói adják le szavazataikat.

Figyelmeztetjük a szavazópolgárokat, hogy az ipari és kereskedelmi csoport választói kivétel nélkül a Stefan cel Mare téren lévő elemi leány-iskolában járulnak az urnák elé.

A szavazás reggel 8 órakor veszi kezdetét. Timis-tartomány magyar polgársága a képviselő-választáson a mezőgazdasági és az ipari és kereskedelmi csoportban nvert egy-egy jelölési helyet.

A mezőgazdasági csoportban: 1. Bakos János kispáza, a Bodófalvi Gazdakör elnöke. Ötvenhétéves és huszonhat hold földjén gazdálkodik. Jelentős önműveltséggel rendelkezik. Kitűnő szervező ember. Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet keretei között már több ízben tett bizonyosságot arról, hogy a gazdatársadalom minden kérdését alaposan ismeri.

Ipar- és kereskedelmi csoportban: Péter János szövögyári munkás, illetve szövögmester. Alig múlt 30 éves s a bányászati magvarság közéletében

A jelöltek nem verik a mellüket gyűléseken és nem hangzanak el hamis ígéretek.

A szavazó nyugodtan végzi a maga munkáját. A tisztviselők nem hagyják el irodáikat azon a címen, hogy valamely politikus fontos teendőt bízott rájuk.

A klubok pénzeit nem szórják el választási agitátorok zsebeibe. Mindenütt új klíma és új választási erkölcs.

Nem látjuk a plakátok ezreit, amelyek megbolondították a népeket. Hol van a választási pelyva, amely elárasztotta ígéreteivel a népet, amely állást, előnyt és egyéb javakat fogadott, csak hogy az emberek a jelöltek mellé álljanak.

Mindez a múlté. A mai nyugalom és csend mutatja legjobban egy egészséges új éra arculatát.

fáradhatatlan munkásságával nagy népszerűségre tett szert. A romániai magyar munkásságnak első hivatalos jelöltje.

Tudnivalók a szenátorválasztásra

A timisoarai itélőtábla mellett működő választási iroda nyilvánosságra hozta második hivatalos közleményét, amelynek intézkedései a június másodikai szenátorválasztásra vonatkoznak.

A „Hirdetmény” rendelkező része a következőket tartalmazza:

— Hivatkozással a választási törvény 29. és 46. szakaszára, Timis-tartomány valamennyi választója számára, akik az aradi, caransebesi, carasi, hunedoarai, lugoji és timistorontali törvényszékek választói névjegyzékében szerepelnek, szavazó helyiségként a timisoarai itélőtáblát jelöljük ki.

a Dicasterial palotában, I. emelet, 4. számú aító (II. tagozat tárgyalóterme).

A szavazás reggel 8 órakor kezdődik meg és mindaddig tart, amíg az összes jelenlévő választók leszavaztak, olyan módon azonban, hogy a másnap reggeli 8 órát meghaladják.

A választáson való részvételnél a szavazók a személyazonosságát az illetékes törvényszék által kiadott bizonylattal igazolják, de igazolásul fogadják el a népesedési hivatal, a katonai hatóságok, iskolák és az államvasut által kiállított okmányokat.

Tilos a választási helyiségbe felfegyverzetten belépni és minden propagandisztikus tevékenységet szintén szigorúan tilt a törvény.

A szavazástól távolmaradt választókat, ha távollétüket nem tudják megfelelően és törvényszerűen indokolni, 1000 lei polgári bírsággal sújtják.

A szenátorválasztáson Timis-tartomány magvarságának egyetlen szenátor-jelölését az ipari és kereskedelmi csoportban Martzy Mihály nyerte el.

A választók június elsején és 2-ikán a törvényszék főelnöki hivatala által kiállított igazolvánnyal ingyen utazhatnak Timisoarara és június 2-ikán, vagy 3-ikán ingyen térhetnek onnan vissza.

A jogszerinti szenátorok kimutatása

Radu Pascu, a bucaresti itélőtábla főelnöke közleményt bocsátott ki, amelyben többek között a következőket közli:

Pénteken, június 2-ikán folytatják le a szenátorválasztásokat. A szenátus tagjai a következők lesznek: az Ofelsége által kinevezett szenátorok, a jogszerinti szenátorok, valamint a választott szenátorok. A választott szenátorok száma 88. A szenátorválasztások alkalmával választójoggal csak a következő férfiak és nők rendelkeznek: életük harmincadik évét betöltötték, irni és olvasni tudók, politikai jogaik birtokában vannak, a választói törvényben meghatározott három foglalkozási kategória — földművelés és munka, ipar és

kereskedelem, valamint értelmiségi foglalkozások valamelyik érdekképviseletének vezetői tagjai. A választás helytartóságoként a táblabíróságok mellett létesült választó körzetben — Temes-tartományban a temesvári táblán — történik. A szavazók jelentkezésük alkalmával igazolják magukat, majd pedig aláírják a választói névsort.

A mezőgazdasági kategória 30, a munka kategória 14, a kereskedelem 11, az ipar 11, a tanítói kar 2, a középiskolai tanári kar 2, az egyetemi tanári kar 2, a lelkészi kar 2, a mérnöki kar 2, az értelmiségi kar 2, az orvosi kar 2, az állatorvosi kar 2, a gyógyszerészeti kar 2, az ügyvédi kar 2, az írói kar 2 szenátort választ.

A szenátusnak — mint már fentebb említettük — vannak jogszerinti tagjai. Ezek a következők: a) A trónörökös, miután betöltötte életének 18-ik évét, b) a királyi ház nagykoru hercegei, c) a patriárka és a metropoliták, d) az orthodox és a görög katolikus püspökök, e) a törvény által elismert egyházak fejei, abban az esetben, ha hivatásuk száma a 200 ezret meghaladja.

A további jogszerinti szenátorok a következők:

f) Az 1923. évi alkotmány 73. szakasza a) bekezdésének értelmében azok a volt miniszterelnökök, akik ezt a tisztséget négy éven át, valamint azok a miniszterek, akik ezt a tisztséget egy vagy több kormányban hat éven át betöltötték. Ezek: Ion Nistor, Alexandru Lapedatu, N. Titulescu, V. Antonescu.

g) Az 1923. évi alkotmány 73. szakasza c) bekezdése értelmében azon volt szenátorok vagy képviselők, akiket tíz ülészakban megválasztottak: Dr. C. Angelescu, M. G. Orleanu, N. N. Saveanu, Stefan C. Ioan, N. N. Botez, V. P. Sassu, N. Iorga, I. Th. Florescu, Gr. Constantinescu, Leonie Moldoveanu, I. Purcarenau, Gr. Iulian és dr. N. Lupu. (A fenti névsor a jogszerinti szenátorra való minősítés sorrendjében készült.)

h) Az 1923. évi alkotmány 73. szakasza d) bekezdése értelmében a Semmitőszék volt elnökei, akik ezt a tisztséget legalább öt éven át betöltötték: Oscar N. Nicolescu.

i) Az 1923. évi alkotmány 73. szakasza e) bekezdése értelmében azon tábornokok, akik a hadsereg parancsnokságát az ellenséggel szemben legalább három hónapon át ellátták: C. Prezan marsall, Vaitoianu Arthur tábornokok, akik a vezérkari főnök tisztségét, vagy a hadseregfelügyelői tisztelet béke időben legalább négy éven át látták el: I. Popovici tábornok, Al. Lupescu tábornok, N. Petala és H. Cihoschi tábornok.

m) Az 1923. évi alkotmány 73. szakasza f) pontja értelmében az egyesült kimondó nemzetgyűlések elnökei: Ion Inculc.

n) Az 1923. évi alkotmány c) bekezdése értelmében azon volt szenátorok és képviselők, akiket legalább tíz ülészakban megválasztottak: C. Argetoianu, N. D. Chirulescu, D. I. Nicolaescu, A. C. Cuza, C. I. C. Bratianu, Vasile Barca, C. Dimitriu, Aurel Dobrescu, Ioan Botez, I. N. Pillat, Iuliu Maniu, Ion Mihalache, Mihai Popovici, Hans Otto Roth, N. Georgescu-Tulcea, Gh. Tatarescu. (A fenti összeállítás a névsorban való beírás sorrendjében készült.)

A szenátusnak 242 tagja lesz (eddig 252 volt), míg a képviselőháznak 258 tagja.

Újabb intézkedések

Bucuresti. A munkaügyi minisztérium az ország összes kereskedelmi és ipari munkaadójának tudomására hozza, hogy

az 1939. május 9-éről keltezett választói törvény értelmében kötelesek a munkát olyan módon elrendezni, hogy valamennyi alkalma zottjuk számára lehetőség nyíljon június 1-én és 2-án szavazói jogosultságuk érvényesítésére a képviselőházi, illetve szenátusi választások során.

Ismeretes, hogy azok a választók, akik nem élnek szavazati jogukkal, a törvény szigorával lesznek sújtva.

Ezzel kapcsolatosan közlik azt is, hogy

június elsején és másodikán az ezen napokra kitűzött peres ügyeket nem tárgyalják,

valamennyit elhalasztják és az új határnapot hivatalból állapítják meg. Ezt az intézkedést azért hozták meg, hogy az összes polgárok résztvehessenek a választásokon. Viszont június elseje váltó-óvási nap és a végrehajtó testület (Corpul Paratarerilor) dolgozik.

? MOZI (volt Scala) Telefon: 20-10.

Brazília járatlan öserdejében bontakozik ki a „Kaucuk” meghódításának drámája az angol világbirodalom részére:

„Marajo, az öserdők kőme”
Expedíció, kaland, szerelem, helyszíni felvételek.
RENÉ DELTGEN és VERA LAUGEN
3 órakor matiné 5. 7.15. 9.30

„Urania” Péntektől ismét csodálatos Joban Strauss gyönyörű melódiáit a „Nagy keringő”-ben (Mésékelt helyekkel)

KÖZLŐ

Egy új utrakészül New Yorkban. Otthagya kényelmes irodáját a Standard Oil Kőolajipari világvállalat központjában, otthagya New Yorkot és az Újvilágot, hogy repülőgépre ülve megszakítás nélkül Európába repüljön. Európában is abba az országba, amelyet a világháborúban való részvétel egyenes következményeképpen kirobbant események hosszú éveken keresztül teljesen kikapcsoltak a világ vérkeringéséből, elsősorban gazdaságpolitikai értelmezésében a dolgoknak. A newyorki ur Moszkvába igyekszik a Tanácsállamok Szövetségének fővárosába, amelynek az európai események közvetlen érdekkörébe vonása nem csupán politikai, vagy harcászati szempont hanem nagymértékben gazdaságpolitikai elgondolás. Még politikai erőcsoportosítás vonatkozásában is.

Lehet, hogy túlzás, lehet, hogy a huszadik században olyan divatossá lett gazdaságpolitikai legendaköltészet visszahatása, tény azonban, hogy ez a newyork-moszkvai repülőút valahogyan többet mond, érthetőbben beszél azoknak, akik nemcsak a szavak vízszintes értékét és értelmét beszélik, tehát világosabban beszél Chamberlain minden nyilatkozatánál, Duff Cooper harcias kijelentésénél. A Standard Oil vezetőigazgatójának sürgős utazása a maga lendületével kis szellőt hozott, ami ugyilátszik fellebbentette a kullisszák csücskét és az előadás fényes, ünnepléses és ezer színhatással vakító méltóságteljesége mögött megmutatja az előkészületek világát. Azt a világot, ahol az események készülnek. Tervszerűen és pontosan végzett számítások alapján. Határokon és világrészekben áthátró számításai műveletekkel és kapcsolatok igénybevételével igen mintha ez a világ csillanna fel a newyork-moszkvai utat bejelentő híradás nyomán.

Mert akaratlanul is eszünkbe jutnak azok a ma már nagyrészt történelmi adatokra alapított közlések, amelyeket jelentős világpolitikai események kapcsán hallottunk már a köölaj körül csoportosuló érdekek ezerféleségéről és ezeknek az érdekeknek nagyhatalmu, hihetetlen megnyilatkozásokra képes közösségéről. Így például sok esett már arról, hogy például Primo de Rivera hatalma teljében levő parancsuralma azért bukott meg, mert a tábornok a spanyol köölaj-szüükségletek ellátása miatt ellentétbe került a petroleumhatalmakkal. A jobboldali erőket hatalmi szövé egyenesítő spanyol diktátor ugyanis megszegte az orosz köölajra hirtetett nemzetközi bojkottot és olcsó szovjet-termékekkel akarta ellátni országát. Erre a takarékosra teljes hatalmával fizetett rá, mert a nemzetközi köölajhatalmasságok keze hihetetlenül hosszú. Diktátorokat teremtenek a mesterségesen szított belső zavarból és diktátorok tűnnek el az ugyancsak mesterségesen felkavart zavarosban.

Természetesen lehet, hogy a tényekkel valószínűsített példák káprázata teszi csak, minden esetre úgy érezzük, hogy ez a mostbejelentett repülőút a most folyó nagy nemzetközi vitatkozás eseménveinek egyenes vonalába esik. A köölaj a gépesített haderők koráiban nagyobb hatalom, mint ahogyan azt politikai mellébeszélésekből megítélhetnénk és olyan versenyfutás folyik a hatalmat, erőt, kitartást jelentő zsiros ásványi folyadék után, hogy a cél körül szörnyű erővel csaphatnak össze az erők.

Kezdetben volt a nagy harc a világ köölajhatalmasságait egyszerű kisajátítással hatalmukban és vagyonukban egyaránt megkárosító új rendszer, a tanácsállami népuralom alapján álló berendezkedés ellen. De terdink, a Royal Dutch világvállalat nemrég elhunyt vezére személyes ellenfele volt a kommunista kormányzatnak és erőt, fáradságot, hatalmat, pénzt nem kímélve szervezte a gazdasági hadjáratot, aminek hátterében mindenkor ott csörögtek a fegyverek. A szövetséges éveken keresztül az Oroszország ellen szervezett szentszövetségről panaszkodott és nem kétséges, hogy ez a szentszövetség köölajjától átitatott talajban gyökerezett.

Ez a harc olyan politikai alátámasztást kívánt meg Európában, amely megfelelt a kitűzött céloknak és nem vitás, hogy az európai politikai erők elosztásánál a nemzetközi gazdasági érdekek összjátékának nagy szerep jutott. Nem az elgondolás megvalósítómulult azután, hogy az llymódon életrehívott erők hatalmasabbaknak bizonyultak az íróasztaltervezetéseknél, fulnítotték az elvben meghatározott határokon és a rejtélyes, névvel nem nevezhető, személylétárral nem illehető, mégis élő és ható Nagy Érdek elv járt, mint a búvésztinas. Előlejtette a jelszót, az előparancsolt szellem nem engedelmességet többé és lassanként egyenlő erőket kellett számításba venni addig-addig, amíg tulajnyakérvülés jellegét nem öltötte a tények új átértékelődése.

A Nagy Érdek veszélyben van. Saját eszközei lázadónak ellene. Saját módszerük lépnek fegyverbe jegezőlemből célkitűzéseinek meghúsitására. Ma már ott tartunk, hogy a Nagy Érdek új elrendeződésű, de ősi érzésekre ható köntösbe öltöztetett és minak nevezett Nagy Érdekekkel találja magát szemben, a döntő összecsapás elkerülhetetlenségének jegyében.

Ez az a légkör, amelyben a newyorki repülőtérén a hatalmas óceánjáró légi jármű felrepül, hogy utasát Moszkvába szállítsa...

BALLA KÁROLY

Hirdessen az Aradi Közlönyben

Páris jelenti:

„Marlene Dietrich a világhelyzet áldozata“

Marlene Dietrich pályautatásában két évvel ezelőtt törés állott be. Az amerikai és európai filmszakértők sokat vitakoztak azon, mi az oka annak, hogy a legimádottabb világsztár félévhosszat szerep nélkül van. Annyi bizonyos, hogy két évvel ezelőtt egymásután két Marlene Dietrich-film bukott meg. A bukás alatt azt kell érteni, hogy a kedvező kritikák ellenére a filmek nem jövedelmeztek. A pénztári bukás a világ különböző részeiből beérkező jelentések szerint igen súlyos volt. Egy-egy nagy világművelő átlagos hozamánál 35-40 százalékkal jövedelmezett kevesebbet ez a két film. A filmgyár ekkor ábrándult ki Marlenéből. Azóta kiderült, hogy Marlene voltaképpen a világhelyzet áldozata. Az amerikai filmek világszerte erősen összezsugorodott. A japán-kínai háború, a spanyol polgárháború hadszíntérré változtatott olyan területeket, ahol a filmszínházak ezrei játszottak. A valutakorlátozások miatt szintén sokhelyen nem vásárolhatnák annyi amerikai filmet, mint eddig. Ilyen és más tényezőkkel magyarázzák, hogy a Marlene-filmek nem mentek olyan jól.

Azóta Marlene állampolgársági ügyének intézése miatt sokat utazott a hollywoodi tartózkodásai alatt ragaszkodott ahhoz a politikájához, hogy nem szerződik el szűrgázzsin alul. Legutóbb kapott egy ajánlatot, hogy egy amerikai film főszerepét eljátsza de gázsi tekintetében nem tudott megegyezni. Most elhagyta

Négy év óta nem voltak olyan bő tavaszi esőzések, mint az idén

Bucurestiből jelentik: Néhány nap óta az egész országban bő esőzések voltak. Csütörtökön például — Bucurestit kivéve — az egész országban esett az eső. Különösen Transilvaniában volt sok csapadék, egyes helyeken 40-50 milliméter eső is volt. A meteorológiai intézet jelentése szerint 1934-1938-ig a tavaszi esőzések nem voltak kielégítőek. Ezzel szemben az idei lecsapódások teljes mértékben kielégítették a várakozásokat. Az idén még Besszarábiában is felhőszakadások voltak. Az eső különösen a kukoricára és szőlőre volt igen jó hatással. Az időjárásvizsgáló intézet jelentése szerint az újabb esők után nagy felmelege-

Hollywoodot s Párisban aláírta egy francia filmgyár szerződését egy sztárszerepre. A szakértők jóslata szerint ez a francia film fel fogja támasztani Amerikában is a Marlene-kultust és így Eric Pommer nagy felfedezette, aki annakidején a Kék angyalban meghódította a világot, újra elfoglalja első helyét a hollywood sztármenyországban.

GRAND HOTEL MOVILA, BAILOR és VILA MODERNA

CARMEN-SYLVA

JUNIUS 1-EN újra megnyílnak.

KOMFORT, FURDÓK, MERSEKELT ARAK

Felvilágosítások és szoba-megrendelések minden utazási irodában, valamint a fürdőhelyen a szálloda igazgatóságánál.

Telefon Nr. 1.

50%-os vasuti kedvezmény

„Csak ügyes beugrató ügynök voltam“!

Lawrence ezredes, „Arabia koronázatlan királya“ posthumus szenzációval szolgál

Eddig kiadatlan írásainak új kötetében tisztességtelenséggel vádolja magát

London, Lawrence ezredes, „Arabia koronázatlan királya“ halála óta is igen sokat foglalkoztatja a világot. Halála után megjelent nagy könyve világsiker aratót s Amerikában még most is a „best seller“-lista élén áll. Lawrence ezredes élete körül egész sereg rejtély van, amiket még posthumus műve. „A bölcsesség hét pillére“ sem tisztázott teljesen. Ilyen kérdés például az, hogy az a fiatalember, aki oly sokat tett az arabokkal Angliáért és az antantért a világháború alatt, miért nem fogadott el soha semmilyen jutalmat hálás hazájától?

Erre a kérdésre Bernard Shaw egyik művében a Magyarországon nem játszott „Tulságosan igaz ahhoz, hogy jó lehessen“ című darabjában megadta a maga választát. Ebben a pompás szatírában szerepel egy Lawrence ezredeshez hasonló figura, aki azzal magyarázza, hogy álnéven közlegényként szolgált, miután egyszer már ezredes volt, hogy egy közlegény sokkal hasznosabban dolgozhat, hiszen nem kötik ragyóképű szabályok. Noha Lawrence ezredes is ezredesi rangját eltitkoltva, a világháború után az angol légiiflótának volt legénységi állományu tagja, véletlenül éppen Shaw álnév alatt, a nagy angol író magyarázata mégsem kielégítő.

Erre a kérdésre most maga Lawrence felel az „Oriental Assembly“ című tegnapielőtti megjelent könyvében. A könyvet Lawrence fivére állította össze a rejtélyes ember eddigi kiadatlan írásából. Ebben a könyvben végre napvilágot lát „A bölcsesség hét pillére“-nek annakidején kihagyott nagy bevezető fejezete. Ebben a fejezetben Lawrence ezredes magyarázza, miért hártott el magától minden megtiszteltetést, minden rangot, nemzete haláljának minden megnyilvánulását.

Lawrence ebben a fejezetben „Az arabok tisztességtelen tanácsadóinak“ nevezi önmagát s azt mondja, hogy sikeres, de erkölcsileg elítélendő fogásaiért nem érdemel kitüntetések.

Ma már történelem Lawrence „ügyes fogásainak“ legnagyobb része. Ez a titkos ember Felsal emirrel, a későbbi iraki királlyal vezetőszerepet játszott az ugynevezett arab háborúban, amely Törökország legyőzetésével, Szíria és Palesztina meghódításával végződött. Igen sokat írtak arról a zsenialitásról, amellyel Lawrence ezt a háborút irányította. Ő maga ebben a bevezető fejezetben egy sereg véletlen, egy sereg sze-

rencsés körülményt hoz fel sikere kisebbitésére, majd a következőket írja:

„En is csalódtam. Új nemzetet akartam csinálni, huszmillió araboknak meg akartam adni azt az alapot, amire felépíthetik szabad és független nemzetüket. Amikor aztán győztünk rögtön elhangzott a vád ellenem, hogy a mezopotámiai angol olajérdekeltségek veszélybe kerültek és hogy a franciák gyarmati politikája a Levantében megrendült... Remélem, hogy ezek a vádak igazak. Mi tulságosan sokat fizetünk tisztességben és ártatlan életekben ezekért az érdekekért... Az angol kormány azzal az ígérettel vette rá az arabokat az érettség való harcolásra, hogy utána önkormányzatot kapnak. Márpedig az arabok nem hisznek intézményeknek, csak személyeknek. Bennem látták az angol kormány képviselőjét és rajtam követelték Anglia írásbeli ígéreteinek megtartását.“

„Ebben a reményben az arabok ragyogó tetteiket hajtották végre, de természetesen ahelyett, hogy hűsre ke lettem volna közös tetteinkre, én szakadatlanul és keserűen szegyeltem magam. Nyilvánvaló volt akkor, hogy ha megnyerjük a háborút, az ígéretek annyit sem fognak érni, mint a papír, amire írták őket. Ha tisztességes tanácsadója lettem volna az araboknak, azt mondtam volna nekik: menjenek haza és ne kockáztassák életüket ilyen dolgokért.“

„Azzal mentegtem annakidején magam — folytatja Lawrence — hogy ha az arabokat vad erővel végső győzelemre vezettem, azok fegyverrel a kezükben olyan erős helyzetben lesznek, hogy éppen fegyveres erejük miatt az antant hatalmak kényszerítve fogják érezni magukat ígéreteik megtartására.“

„Így aztán nem maradt más hátra, mint hogy visszautasítottam minden jutalmat azért, hogy ügyes beugrató ügynök voltam.“

A. W. Lawrence, az ezredes bátyja, a kiadól megjegyzésben közli, hogy ezt a fejezetet „a bölcsesség hét pillére“-ből annakidején politikai okokból és Bernard Shaw tanácsára hagyták ki.

CORSO-MOZGO: 3, 5, 7.15, 9.30
Izgalmasabb, mint az első rész

Az álarcos ember II-ik része
Tonto a rézbőrűek királya és Silver a csodaló.
PARAMOUNT HIRADO!

Őfelsége II. Carol király jelenlétében ünneplik meg az első vasut forgalombahelyezésének hetvenedik évfordulóját

Bucurestiből jelentik: Az első vasutvonal megépítése és forgalombahelyezésének hetvenedik évfordulóját június tiz, tizenegy és tizenkettőnapon nagyvárnyu ünnepek keretében ülik meg és ezeken az ünnepeken Őfelsége II. Carol király személyesen is megjelenik. Tegnap délelőtt Eugen Titeanu propagandaügyi államtitkár megtekintette az államvasutak giulestii stadionját, ahol az ünnepeket megtartják, valamint a CFR kulturpalotáját is. Az államtitkárt Ion Macovei mérnök államvasuti igazgató, Vogtberg a munkaügyi minisztérium vezérigazgatója, Misicu mérnök, aki az ünnepeket rendezi és még számosan fogadják. Macovei igazgató közölte az államtitkárral az ünnepek programját. Ezután megtekintették a stadion helyiségeit, elsősorban a fogadótermet, ahol a falakon az 1869. évből származó első kezdetleges mozdony képe látható, de látható ott a legmodernebb aerodinamikus mozdony képe is. A különböző kiállítási termekben láthatók a vasut fejlődésének dokumentumai az egyes mozdonytipusok, a tehervagonok különféle változatai és a személykocsik belső építésének változatai is. Ott látható az a moz-

dony, amelyen első Carol király utazott először román földön Giurgiu és Bucuresti között. Az egykori gyorsvonat Racova nevű mozdonya is itt pihen, valamint a többi forgalomból kikerült mozdonytipusok is. I. Carol király udvari vonata, valamint az az udvari szerelvény, a mellyel 1918-ban I. Ferdinand király és Mária királynő érkeztek meg Mogosajára a győzelem után. Az államtitkár és kísérete ezután a kulturpalotát tekintették meg, ahol Vogtberg igazgató nyújtott felvilágosításokat. A palotának gyönyörű előcsarnoka díóával van burkolva. Innen az 1500 személy befogadására alkalmas nagyterembe mentek át. Az alagsorban hatalmas vízmedence és különböző gimnasztikai szerek és hidroterapijai gyógyeszközök vannak felszerelve. A palotát patkó alakban rózsapark veszi körül. Az ünnepeken az Ujjászületési Front 4000 CFR-tisztségviselője és 3700 CFR strajer vonul el Őfelsége és az államvasutak vezetősége előtt. Őriási tribün készül 35 ezer személy számára. A CFR igazgatósága meghívta az ünnepekre az európai államok valamennyi vasutigazgatóságát.

Jogvesztés terhe mellett tilos a gyógyszerészeknek egy évnél hosszabb ideig távol lenni gyógyszerterükről

A Monitorul Oficial május huszadiki számában érdekes miniszteri rendelkezés jelent meg arról, hogy azok a gyógyszerészek, akik hosszabb ideig távol vannak gyógyszerterükről, elvesztik patikajogukat. Az egészségügyi minisztérium május tizenhetedikéről keltezett, 13.649 sz. rendelkezése különben a következőket tartalmazza:

„Hivatkozással a gyógyszerészetügyi igazgatóság 24.057 számú jelentésére megállapítjuk, hogy az egészségügyi törvény 389. szakasza értelmében egy évnél hosszabb szabadság igénybevétele tilos. Azok a gyógyszerészek, akik egy évnél hosszabb ideig távol fognak maradni gyógyszerterületük vezetésétől, elvesztik engedélyüket. A ren-

delkezés végrehajtásával a minisztérium a gyógyszerészetit igazgatóságot bizta meg.”

Arad város főorvosi hivatala a törvény értelmében intézkedik a minisztérium rendelkezésének végrehajtásáról és az egészségügyi szolgálat átvételét fordul az aradi gyógyszerész-kamarához, kérve azon esetek közlését, amikor a gyógyszerész egy esztendőnél hosszabb ideig távol maradt gyógyszerterületéről. Érdekes, hogy a főorvosi hivatal véleménye szerint a törvénynek visszaható ereje van, tehát mindazokról az esetekről is jelentést kértek, amikor már ezideig a törvény intézkedésével ellenkező helyzet adódott.

Lezárult az ingatlankönyvek beszolgáltatásának határideje

Osszesen 10.958 ingatlanról szolgáltatták be a kötelező nyilvántartást — Megtorlást alkalmaznak a mulasztók ellen

Május 31-én, szerdán este zárult le Aradon az ingatlankönyvek benyújtásának határideje. Szerda este 8 órakor a központi rendőrség épületében működő bizottságok befejezték munkájukat és Murgau Liviu rendőrkezes, valamint Slavu Ilie, a népesedési hivatal főnöke, pontban nyolc órakor megjelentek azokban a helyiségekben, ahol az ingatlankönyveket beiktatták és megállapították, hogy

a törvényes határidő lejártáig Aradváros ingatlanulajdonosai összesen 10958 ingatlankönyvet és azok tartozékait nyújtották be és hozzávetőleges számítás szerint mint

egy 500 háztulajdonos nem tett eleget a törvény által előírt kötelezettségének.

A rendőrség már a holnapi naptól kezdve megkezdte az ellenőrzést és jegyzőkönyvet készítenek mindazok ellen, akik a törvényes határidő lejártáig nem nyújtották be az ingatlankönyveket. Kihágási jegyzőkönyvet készítenek azok ellen is, akik május 31-e után szolgáltatták be a rendőrség központi épületében lévő népesedési hivatalba az ingatlankönyveket, a melyeket természetesen a hivatalos órák alatt továbbra is elfogadják az illetékes hatósági ténnyezők.

Árvizveszedelem Romanban

Romanból jelentik: A Moldova vize áttörte a gátakat és tovább árad. Az áradat elérte a temető régi részét, miután a zsidó temetőben negyven sirt már kimosott. Az új töltés sem bírta ellentámasztani az elemek erejének és a katonaság most lázas erőfeszítéssel másik védőgátat készít.

Több mint egy hét óta megszakítás nélkül esik az eső és a hegyi patakok is megáradtak. Roman városában a pincék már vízzel teltek meg és attól tartanak, hogy a víz kimosza a házak alapjait, amelyek össze fognak omlani.

Tegnap délután 3 órakor az egész városban az a hír terjedt el, hogy a Moldova kilépett medréből és sokan hozzáálltak, hogy segítsenek az árvizkárosultaknak.

Az áradat 5 méter szélességben tényleg áttörte a töltést és behatolva a zsidó temetőbe, 40 sírhanthól kimosotta a csontokat. A helyszínre érkezett katonaság 80 másik sírhanthól kiemelte a koporsókat és biztonságba helyezte.

Az áradat most a Stumer gyárat veszélyezteti. A folyvón keresztül vezető valamennyi hidat elsodorta.

Lejárt Aradon

a jelentkezési határidő az állampolgárok névjegyzékébe

Mivel az aradi városvezetőséghez május 31-ig nem érkezett meg az a rendelkezés, amelyet több ardeali városvezetőség már hír szerint kézhez vett, szerda délután 1 órakor lezárult az állampolgári névjegyzék kiegészítésére meghatározott jelentkezések határideje. Ardeal más városaiban újabb egy hónappal meghosszabbították a jelentkezési határidőt, de az aradi városi közigazgatási szolgálat felsőbbrendelkezés hiányában május 31-ike után nem fogadhat el semmiféle ilventermészetű kérvényt. Ezt az álláspontot csak abban az esetben változtatnák meg, ha a belügyminisztérium erre vonatkozó intézkedése megérkeznék, de mindaddig a jelentkezéseket lezártnak tekintik. Olyan esetekben, amikor az érdekeltek hiányosan felszerelt kérvényt nyújtottak be, a város közigazgatási szolgálata hivatalból értesíti az érdekelteket arról, hogy milyen okmányokat kell pótlólag benyújtaniuk és ennek határidejét is közli.

Timistartomány királyi helytartósága meghosszabbította a jelentkezési határidőt

Az Aradi Közlöny timisoarai tudósítója jelenti: Ismeretes, hogy az állampolgársági listákból kimaradtak jelentkezésének utolsó időpontja május 31-ike volt. Az összeírás azonban így is lassan haladt előre, mert a jelentkezőknek számos igazoló iratot kellett beszerezniük, ami sok időt vesz igénybe. Timisoaran például eddig mindössze 2500. Aradon, becslés szerint, 800 kimaradt lakos jelentkezett, holott hozzávetőleges számítás szerint az igényjogosultak száma Timisoaran meghaladja a tízezret, Aradon is többezerre tehető az érdekeltek száma. Éppen ezért a timisi kormányzás a belügyminisztériummal egyetértve tegnap újabb rendeletet adott ki, amelynek értelmében a jelentkezési határidőnek végső időpontját augusztus elsejében jelölte meg.

Aradmegyei aggastyán halálos szerencsétlensége

Kedd reggel távbeszélőn jelentették az aradi ügyészségnek, hogy az Arad-Podgorian levő Păncota községben halálos végű szerencsétlenség érte Pulzan Ioan 70 esztendőes pánctotai gazdálkodót. Az aggastyán tegnap délután Măderat községben volt egy temetésen és onnan gyalog indult hazafelé. Este 8 óra tájban ért Păncotara, ahol a sok esőzés következtében megáradt patakba zuhant. Mire a járókelők felfedezték a szerencsétlenséget, Pulzan Ioan már halott volt. A halálos végű szerencsétlenség ügyében folyik a hatósági vizsgálat.

Elmaradt

a banati magyar gazdanap

Tudósítónk jelenti: Pünkösdi első napjára tervezett gazdanap, melyet Dadányi György, az EGE banati főfelügyelője hívott össze, technikai okokból elmaradt. A gazdanapot június valamelyik vasárnapján tartják meg.

A munkaügyi minisztérium figyelmeztetése az alkalmazotti szabadságokról

A munkaügyi minisztérium felhívja a munkaadók figyelmét, hogy adják meg alkalmazottaiknak a törvényben előírt évi szabadságot. A törvényben foglalt szabadságidő minimumnak számít és a munkaadó adott esetben hosszabb időre terjedő szabadságot is engedélyezhet.

A munkások törvényben meghatározott szabadságideje a következő: 1—3 évi szolgálat után 7 nap, 3—5 év után 10, 5—10 év után 14 nap. Ezen felül minden további év után egy nap. A szabadság azonban a 30 napot nem haladhatja meg.

Tisztségviselők és kereskedelmi alkalmazottak szabadságideje: 1—3 év után 10 nap, 3—5 év után 14 nap, 5—10 év után 21 nap. Ezen felül minden további év után egy nap jár, a szabadság ideje azonban a 30 napot nem haladhatja meg.

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre... 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre... 420 „ || Egy hónapra 70 „Az Aradi Közlöny
a tüzkárosult székely gazdákért

A Romániai Magyar Népközség elnökének, gróf Eánffy Miklósnak segélyfelhívására az Aradi Közlöny a mai napon kétezer lelt küldött a tüzkárosult vörnecen-i (jőzsefalvai) székely-csángó gazdák segélyakciója javára. A Magyar Népközség központi irodája címére szánt hasonló célú adományokat az Aradi Közlöny kiadóhivatala készséggel továbbít természetesen mások részére is az adományok illetékes rendeltetési helyére.

Vörnecenben (jőzsefalvában), a bucovinal hegység közé ékelt virágzó székely-csángó faluban elpusztult minden, amit a „Mádéfalvi veszedelem” után földönfutóvá vált székelyek néhány évszázadon át könnyes és vöröslő munkával építettek. — Néhány idegtelep, rejtetes ara... üszkös romok közé zuhanó tűzhelyek, — tűshe és pernyébe roskadó istállók égő gerendái alatt vergődő háziállatok — tűzhalál és nusztlás maradt csupán... A kiismerhetetlen sors ezt a végetet mérte egy falura, ahol messzire szakadt testvérek élnek. A romok között most az éhínség kísértete leselkedik — a testvérel öntudat és a lélek mélyén lappangó szeretet riadon fel: az üszkös, tört gerendák között ismét élet kell sarladijon...!

— **IDŐJÓSLAT.** Változó felhőzet, helyi esők lehetőségek, különösen az ország déli részében. A hőmérséklet emelkedése várható.

— **ZURICHI TÖZSZEZÁRLAT:** Páris 11.75 és háromnegyed, London 20.78, Newyork 443.65, Brüsszel 75.55, Milánó 23.34, Amszterdam 238.30, Berlin 178, Szófia 540, Prága 15.22, Varsó 83.75.

— Magas kitüntetést kapott Eröss József, az UGIR főtitkára. Bucurestiből jelentik: A hivatalos lap királyi rendeletet közöl, amelyben Ofelsége az ország több közéleti egyéniségét magas kitüntetésben részesíti. A kitüntetettek között van Eröss József dr., a Román Gyáriparosok Szövetségének főtitkára is, aki a Steaua Romániel-rend tisztii jelvényét kapta érdemcímek elismeréséért.

— A csendőrség főparancsnoka és az aradi helyőrség parancsnokló tábornoka Marta Alexandru dr. királyi helytartónál. Timisoaráról jeleni tudósítónk: Marta Alexandru dr. királyi helytartónál tegnap látogatást tett Bengliu tábornok, csendőrségi főparancsnok és az aradi tereparancsnok, Georgescu tábornok is.

— Új postabélyeget bocsátottak forgalomba a protektorátus alatt álló cseh és morva területeken. Prágából jelentik: Az eddig alkalmazott csehszlovák postabélyegek visszavonásával egyidejűleg az illetékes hatóságok új bélyegeket bocsátanak forgalomba, amelyek feliratai a „Cechy-Morava” címzést viselik.

— Négy százkilenc új román állampolgár. Bucurestiből jelentik: Iamandi Victor igazságügyminiszter két rendeletiörvényt terjesztett Ofelsége elé szentesítés végett. A két rendeletiörvény összesen 409 állampolgárság elismerését tartalmazza. Az új állampolgárok azon az alapon kapnak állampolgárságot, hogy román származásúak.

— Török katonai bizottság Londonban. Isztambulból jelentik: A lapok közlése szerint a közeljövőben török katonai bizottság Londonba utazik. A katonai küldöttséget Kiasim Arbay tábornok, a török hadsereg vezérfelügyelője vezeti.

— Mozgósítás esetén nem fogják hátráltatni tanulmányokban a tanulóifjúságot. Bucurestiből jelentik: A Tempo szerint törvényrendelet készül, amely kiegészíti az ifjúság megszervezésére és tevékenységére vonatkozó törvényt mozgósítás esetére. Az egyik paragrafus leszögezi, hogy a tanulóifjúságot nem fogják hátráltatni tanulmányaikban a közoktatásügyi miniszteriummal való egyetértés alapján.

— Az ingatlanoknylviltek behajtása. Bucurestiből jelentik: A telekkönyv rendszerét tudvalevőleg a Regatban is bevezették. Az ezzel járó költségek fedezésére az ingatlanokra illetéket vetettek ki. Ezek az illetékek, amelyeket április elseji hatállyal hajtának be, a következők: Városi ingatlanok, vagy szántók után 0.5 százalék, parlagon hagyott területek után 0.3, gyümölcskertek és szőlők után 1. százalék.

— A német munkafront vezére Lev dr. Románia-ba jön, Berlinből jelentik: Lev dr., a német munkafront vezére, a közeljövőben Bucurestibe utazik. Mint ismeretes, Lev dr. a munkafronton kívül a „Kraft durch Freude” nevű német szervezetet is vezeti, amely főleg a német alkalmazottak szabadságidejének megszervezésével foglalkozik. Lev dr. már régebben tett olyan értelmű nyilatkozatot, hogy a „Kraft durch Freude” ki-rándulási és nyaralási célokra szolegáló tengeri hajó mintájára folyami hajókat is építtet, amelyeken a német munkások a Dunán főtlik majd el idülésüket. A német szervezetnek hajói egészen a Fekete-tengerig közlekednek majd.

A kereskedelmi és ipari
választók szavazási helye

Az aradi kereskedelmi és iparkamara felhívja a kereskedelmi és ipari kategóriába tartozó választók figyelmét arra, hogy a képviselőválasztásra a Piata Stefan cel Mare-i elemi iskolában van a szavazó helyiség, a szenátorválasztás pedig Timisoarán van, az illető tábla II-ik szekciójánál.

— Paraguay, Uruguay és Kolumbia államok megtiltották a zsidó kivándorlók partraszállását. Genéből jelentik: A zsidó kivándorlási lótkonysági szervezetekhez hivatalos értesítés érkezett, amely szerint: Paraguay, Uruguay és Kolumbia államok kormányai szigoruan megtiltották a zsidó bevándorlók partraszállását. Washingtoni jelentés szerint az elmúlt napokban három tengerjáró gőzös hiába kísérelte meg 1600 zsidó bevándorló partrátetését, mert a parti rendőrségek ezt mindenütt megakadályozták és alig néhányat fogadtak csak be.

— Meghalt Oltványi József magyar államtitkár. Lugoj egykori pénzügyigazgatója. Budapesten elhunyt életének nyolcvanötödik évében Oltványi József, volt magyar államtitkár, ki egy időben pénzügyigazgató volt Lugojon, Özevgye, született Marsovszky Margit, gyermekei, unokái és dédunokája, valamint kiterjedt és előkelő rokonság gyászolja.

— Francia pilóta kényszerleszállása Brit-Indiában. Londonból jelentik: Gilbert francia pilóta, aki Saigon és Páris között rekordjavítási kísérletet tett, Brit-Indiában Kaciavar környékén szerencsés leszállást hajtott végre.

— A betétek felmondásának megszigorítása Szlovákiában. Pozsonyból jelentik: A szlovák pénzügyminiszterium ma rendeletet adott ki, amely a súlyos pénzügyi helyzetet való tekintettel a bankbetétek felmondását megszigorította.

— Hindu „hazafi”. Londonból jelentik: Ideérkezett jelentés közli, hogy egy ismert hindu hazafi bejelentette Gandhinak hogy július 13-án déli 12 órakor a Sangor-folyóba öll magát, hogy a hindu egy-ség és függetlenség gondolatának áldozza fel életét. Gandhi az önfeláldozásra megadta az engedélyt.

— Német diákok tömegszerencsétlensége Dániában. Kopenhágából jelentik: Siellandsodde közelében egy 16 tagu német diáktársaság fürdött a tengerben. A hullámok magukkal ragadták a német diákokat. A mentőcsapatok a feldoklók közül tizenegyet kimentettek, míg öt diák a tengerbe veszett. Az elmerültek között van von Henselnek, a kopenhágai német követnek két fia is.

— Kalapáccsal agyonverte rokonát. Az aradi rendőrség bűnügyi osztályon szerda délelőtt befejeződött Kurucz András 24 esztendő. Stuilor-uca 5. szám alatti lakatos kihallgatása. Kurucz András ugyanis családi háborúság következtében ököre ment László György nevű sógorával és a verekezés hevében kalapáccsal ragadott és azzal febeverte ellenfelét, aki az elszenvedett sérülések következtében, — mint beszámoltunk arról — a központi kórházban meghalt. A halátozó súlyos testisértes elkövetőjét kihallgatása után az ügyészségre kísérték át.

A papucshős

— Kedves szomszéd ur, én ma színházba megyek. Itt hazayhatnám addig maguknál a fér-jemet?

Csak a
GRAND
HOTEL
LAFAYETTE-ben
lakjon BucurestibenKözponti fekvés. Komfort. Olcsó. Otthonos
CALEA VICTORIEI No. 11 — Telefon 3-3.110

— Herriot volt francia kormányelnök gépke-cslerencsétlensége. Páris. Rador. Herriot volt miniszterelnök Montargis közelében autójával ösz szeiltközött egy tehergépkocsival. A volt miniszterelnök könnyebb sérüléseket szenvedett.

— Tatarozzák az ország nemzeti színházait és román operáit. Bucurestiből jelentik: A vallás és szépművészeti miniszterium rendeletiörvényt készített, amelynek értelmében a miniszterium felhatalmazást nyer egy 14 millió leles kölcsönről való tárgyalásra, amelynek célja a nemzeti színházak és román operák javítása. A kölcsönt különleges jövedelemmel biztosítanák, ami a színház és szépművészetügy illetekek alapja utján térülne meg. A bucuresti-i nemzeti színház épülete közel 100 esztendő és sürgős alapos javításokat igényel, valamint a cluj operán is különböző változtatásokat kell eszközölni.

— Sidorovici Teofil főparancsnok könyve az országőrmozgalomról. Bucurestiből jelentik: Régióta nélkülözött könyv hagyta el a napokban a sajtót. A könyv szerzője Sidorovici Teofil őrnagy, az Országőr Szervezetek főparancsnoka és a vaskos kötet magában foglalja a szervezeti élet teljes munkatervét. Ismerteti az országőrmozgalom kérdéseit és ideológiáját. Sidorovici főparancsnok „Uj barázda” címen írta meg értékes munkáját amelyet egyetlen országőrszervezeti vezető sem nélkülözhet. Ha a szervezeti vezető a mozgalom valamely kérdéséről előadást akar tartani, a vonatkozó fejezetben minden adatot megtalál, ha jnnep-séget készít elő valamelyik történelmi évfordulóra, a vonatkozó fejezet mindenről tájékoztatja. Ez a kötet felöleli az országőrmozgalomnak minden munkáját.

— Pászitny Bonaventura-émlékalap. A közelmúltban elhunyt dr. Pászitny Bonaventura rendtartományi főnök temetése alkalmával koszorúmegváltás címen jelentős összeg gyűlt össze a Szociális Misszió gyermeknyaralattási kezdeményezésére. Az emberbarát társulat közlése szerint dr. Pászitny Bonaventura koszorúmegváltása címen 9580 lei gyűlt össze, amely 19 szegény gyermek nyaralását biztosítja ezen a nyáton.

— Blaskovitz-Bánlaky János nyugalmazott tábornok halála. Budapesten, hetven esztendő korában meghalt a banati származású Blaskovits-Bánlaky János nyugalmazott tábornok Özevgye, született Mágory Etelka, Vilmos és László fia, Meggyessy Ferencné Marianne leánya, valamint nagy rokonság gyászolja elhunytát.

— Aradi táncitanárnök sikeres vizsgálja Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Fvek óta először tartották meg Bucurestiben a táncitanárnöket képesítő vizsgát, amelyre az ország minden részéből történtek jelenkezések. Aradról hárman jelentkeztek a táncitanárnői és ritmikus torna tanárnői képesítő vizsgára: Engelhardt Irén, Gáll Ida és Stengl Betty, akik kivétel nélkül a legkitünőbb eredménnyel tették le a képesítő vizsgát.

— Szökött rablőgyilkos rémtette. Buzäuből jelentik: Manta G. Matei rablőgyilkos, aki 10 éves kényszermunka-büntetését töltötte a sóbányában, megszökött és meggyilkolt egy Kastner nevű mérnököt. A gyilkos az áldozat feleségével történt szembesítés után beismerle a bűncselekményt, de megtagadta bűnlátsá-nak megnevezését.

— A „Societatea Civilă de Tir” (Aradi Polgári Lővészegylet) június 2-án este 8 órakor rendkívüli közgyűlést tart a városligetben levő székházában. Felkéri a tagokat, hogy a rendkívüli közgyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg. Dr. Nedelcu elnök, Muntean főtitkár.

— Háromszáz emberáldozatot követelt az Egyesült-Államokban a pünkösdj forgalom. Newyork. A pünkösdj ünnepek alatt az Egyesült-Államok területén 300 ember vesztette életét közlekedésügvi balesetekből kifolyólag.

— Amerikai autóverseny halálos áldozattal Newyork. Amerika legnagyobb autóversenyén, az indianapolisi versenyen, Floyd Roberts a múlt év győztes és az utána haladó Miller belerohantak az előttük haladó Swanson utközben kigyulladt kocsijába. Roberts azonnal meghalt, míg a másik két versenyző súlyosan megsebesült. A versenyben az amerikai Wilburg Saw győzött Bazerati kocsijával, amely mint európai gyártmány felül-multa az összes amerikai kocsikat.

— Meghalt a bakról lezuhant kocsi. Néhány nappal ezelőtt rendkívül súlyos állapotban beszállították az aradi központi kórházba Bugariu Savu, 76 esztendő, micalacai, Abrud-uca 15. szám alatt lakó fuvarost. Az orvosok megállapítása szerint az aggyágyán oly szerencsétlenül zuhant le kocsijáról, hogy felét a követ-zetbe verte és koponyaalapi törést szenvedett. Bugariu Savu állapota a gondos orvosi kezelés ellenére egy-re rosszabbodott és az éjszaka folyamán belehalt sérüléseibe. A szerencsétlenség körülményeinek pontos megállapítására megindult a rendőri vizsgálat.

Árvizek Buziáson

Timisoararól jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: A napok óta tartó folytonos esőzés közepette árvízveszedelem fenyegette Buzias nagyközséget és ismert fürdőhelyet is. Buzias két év előtt már elöntötte az árvíz és akkor többmillió leies kárt okozott. **Marta Alexandru dr.** királyi helytartó személyesen utazott ki Buzias fürdőhelyre és megtekintette azokat a pontokat, ahonnan az ártól tartani lehetett. Utána tanácskozott **Borca Dimitrie dr.** polgármesterrel és a községi jegyzővel, hogy milyen módon lehetne meggátolni az árvizet. A szükséges intézkedéseket a helytartó utasítására megtették. Árvíz veszedelemtől tart **Otelec felsőtorontáli nagyközség is**, ahol a község mélyebben fekvő részeit a víz már elborította. Az oteleci árvízveszedelemmel kapcsolatosan **Sava Ion főmérnök**, az állami folyvámórség vezetője nyilatkozatot adott, mely szerint az árvizet nem a megdagadt **Bega** csatorna, hanem a talajvíz okozta és ezért szükséges a vízszivattyutelep felállítása.

— **Énekes gyászmise a Minorita-templomban.** Junius 10-ikén reggel fél 9 órakor énekes gyászmisét tartanak az aradi minorita-templomban az évekké elötte elhunyt **Müttermüller József** karnagy lelküdvéért. A kiváló zenepedagógus, aki Aradon először létesített zenedét, vezetője volt a Szent Antal templomi nagykarnak. Az énekes gyászmisén, amelyen megemlékeznek még az elhunyt **Márton Istvánról**, az énekkar néhai tagjáról is. — a Szent Antal-énekkar **Karácsonyi István** vezetésével adja elő a zenekölteményeket. A gyászmisét **Sizmann Gedeon** minorita hitoktató, áldozópap mondja.

— **Öregdiák-találkozó.** Az aradi Felsőkereskedelmi Iskola 1908—909-ben végzett növendékei Junius hó 7-én tartják 30 éves találkozójukat. Este 9 órakor jönnek össze az **Eminescu-uccal „Lido“-étteremben**, majd másnap délelőtt az intézet dísztermében ünneplik meg az évfordulót. A találkozóon minden biztonnal részt vesznek az öregdiákok családtagjai is. **Kalmár László** főtisztviselő (Arad, Agronomul Bizt. Intézet) vállalta a rendező szerepét s kéri is volt osztálytársait, hogy részvételüket Junius hó 4-ig jelentsék be nála.

— **Német turistacsoport látogatása Aradon.** Szerda este 8 óra tájban német rendszámot viselő hatalmas társasgépkocsi parkolt az aradi Central-szálloda előtt. A kényelmes gépkocsiban 14 németországi turista érkezett romániai körutja során Aradra. A 8 férfiből és 6 nőből rekrutálódott német turistacsoport tagjai április 21-én érkeztek Magyarországon keresztül Romániába. A német turisták meglátogatták **Bucurest**it, valamint több más regáti várost, majd **Ardealban** tettek körutat és annak során **Sibiu**t, **Brasovot**, **Cluj**it, valamint **Oradea**t tekintették meg. A turisták csütörtök reggel utaznak el Aradról és **Turnu** keresztül távoznak el az országból.

Hatóságilag engedélyezett vegkiárusítás!

A raktáron levő árukat beszerzési áron alul is kiárusítom.

I. Grünberger Arad
Bul. Reg. Maria 12.

— A „mügyüjtök királya“ 66 éves korában Londonban meghalt. Londonból jelenti: Pénteken a késő esti órákban meghalt **Duveen lord**, a híres mügyüjtő. A 66 éves lord, akit egyébként az „angol mügyüjtök királyának“ neveztek, még a legutolsó hónapokban is rendkívüli frissességgel látta el munkáját.

A női fodrászok nyári zárórája

Az aradi munkafelügyelőségen szerdán értekezletet tartottak **Pacuraru Octavian** munkafelügyelő elnöklete alatt a női fodrászok, mesterek, valamint alkalmazottak képviselői. Az értekezlet során megállapodásra jutottak a női fodrász-üzletek nyári zárójára vonatkozóan. Eszerint a nyári záróra **július 3-tól augusztus 31-ig tart** és a következő lesz: a női fodrászüzletek ezen időn belül délután 1 órától 4 óráig tartanak zárva az eddigi 3 óra helyett. Kivételt képez a pénteki és a szombati nap, amikor változatlanul csak 3 óráig tartanak zárva.

Ami a többi szakmákra vonatkozó régebbi megállapodást illeti, ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a vaskereskedések, a festékeskedések, valamint az engros rövidáru üzletek nyári zárójára már Junius elsején életbe lép.

— **Nagy sikere van a sajtó és propagandaiügyi alminisztérium párisi kiállításának.** Páris. A francia fővárosban május 10-én nyílt meg a román sajtó- és propagandaiügyi alminisztérium turisztikai kiállítása a **Haussmann-bulváron** lévő „Le Grand Atelier“ termeiben. A kiállítás keretében az alminisztérium fényképekből, plakátokból és varrottasokból álló gazdag anyagot mutat be. Az épületben levő moziteremben az alminisztérium által készített román propagandafilmeket mutatják be nagy sikerrel.

— **Junius 5-ig megtekinthető a város pénzügyi szolgálatánál az 1939—40. évi módosított költségvetés.** Aradváros vezetősége hirdetményt tett közzé, amelyben megállapítja, hogy az 1939—40. évi költségvetés módosítása elkészült. A módosított költségvetés Junius 5-ig bezárólag megtekinthető a pénzügyi szolgálatnál, a városháza földszintjének 48. számú szobájában. Eddig az időpontig tehetik meg az érdekeltek észrevételeiket.

— **Csikágóban lényes nappal kiraboltak két hölgyet.** Csikágóból jelenti: Pénteken a késő délután órákban Csikágó egyik legforgalmasabb utcáján két állig felfegyverzett bandita megállásra kényszerített egy gépkocsit, amelyben két előkelő hölgy ült. Az egyik bandita felállt a gépkocsi lépcsőjére és revolverrel készszerítette a két hölgyet ékszereik átadására. A másik bandita ezalatt automata pisztolyával a járókelőket tartotta sakkban. A vakmerő rablás után a banditák a közelben levő gépkocsijukra ültek és nyomtalanul eltűntek. Az elrabolt ékszerek értéke meghaladja a 20 ezer dollárt.

Lejárt a cseléd-adó lefizetésének határideje

Ismeretes, hogy az aradi pénzügyigazgatóság személyzetiadó osztálya felhívta az érdekelteket munkaadók figyelmét arra, hogy az 1939. április 1-én életbelépett intézkedés értelmében a cselédek is kötelesek fizetésük után adót leróni és ezt az adót a munkaadó kell a pénzügyigazgatósághoz befizesse. Az aradi pénzügyigazgatóság felhívta az érdekelteket, hogy Junius elsejéig fizessék ki az említett adót, mert ellenkező esetben kihágási jegyzőkönyvet vesznek fel.

Az aradi pénzügyigazgatóság által jelzett határidő már lejárt és értesüléseink szerint, annak ellenére, hogy sok érdekelte nem tett elég kötelezettségének. — a felsőbb hatóságoktól szerda estig nem érkezett határidő meghosszabító rendelkezés.

— **Tömegesen jelentkeznek katonai segédszolgálatra a lengyel nők.** Varsóból jelenti: Tegnap kezdődött meg egész Lengyelország területén a propaganda-hét a nők hadseregbe való besorozásáért. A lengyel kormány törvénytervezetet dolgozott ki, amely szerint a nőket a hadsereg keretében segédszolgálatra alkalmazzák. Záros határidőn belül felállítják azokat a speciális intézményeket, ahol a lengyel nőket segédszolgálatra kiképzik. Az eddigi hírek szerint a lengyel nők tömegesen jelentkeztek katonai szolgálatra.

— **Gyomor-, bél-, vese-, máj- és epehólyagbeteg**ek szívesen isznak reggeenként egy-egy pohár termésketes „**Ferenc József**“ keserűvizet, mert annak hashajtó hatása gyors és biztos, igen enyhe s ezért nagyon kellemes. Kérdezze meg orvosát.

— **Junius elsején új rendszer lép életbe az áruk teherautóval történő szállítására.** A múlt év augusztusában megjelent törvény alapján Junius elsején új rendszer lép életbe az áruk teherautóval való szállítására vonatkozóan. Az összes fuvarozási vállalatok megállapodást kell kössenek a vasutak vezérigazgatóságával a szállításra vonatkozóan és csak abban az esetben foglalkozhatnak továbbra is áruk szállításával, ha ezt az egyezményt megkötötték, valamint az egyezménytervezetben előírt iratokkal rendelkeznek. Az egyezménytervezet intézkedik azokról az illetékekről is, amelyeket a társaságok kötelesek fizetni.

— A „Consum“ legújabb száma a román—német gazdasági egyezmény gyakorlati alkalmazásával kapcsolatban felmerült tervekét és az ezeknek megvalósítása érdekében indított akciókat ismerteti részletesen. „Adó- és illeték“ címen állandó rovatot nyitott a „Consum“ az aktuális adó- és illetékügyi kérdések megvilágítására. A „Consum“ legújabb számának gazdag tartalmából kiemeljük a következő főbb cikkeket címeit: Elkészült az ötéves gazdasági terv vázlata. Az ország vezető pénzügyezeteinek első negyedévi üzlet-eredménye kielégítő volt. Amerikai tempóban épül és fejlődik **Brassó** városa. Ismerteti a „Consum“ legújabb száma a legfrissebb vállalati mérlegeket, közli a legújabb pénzügyi eseményeket, vállalati alapításokat, közszállításokat. Kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól; **Cluj, Str. Regina Maria 48.**

Az Unitárius Irodalmi Társaság felolvasó ülése

Clujról jelenti: Pünkösöd másodnapja délelőtt, szép közönség előtt rendezte meg az Unitárius Irodalmi Társaság felolvasó ülést a kollégium dísztermében. **Ferency Géza** főgondnok elnöki megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy a társaság alig tizenhét éves multra tekinthet vissza s volt idő, amikor sokkal élénkebben működött, de mostanában csupán irodalmi termékek kiadására szorítkozhatik s így járul hozzá az emberiség közös művelődésének építéséhez.

Ferency dr. bevezető szavai után **Mikó Imre dr.** olvasta fel székfoglaló értekezését „A vallási kisebbségek védelme“ címen. Megállapította, hogy először voltak a vallási és csak azután a nemzeti kisebbségek. Az unitarizmus, — fejtette — mindig vallási kisebbség volt a négy történelmi vallás között, aminek talán az az oka, hogy az unitarizmust még akkor sem terjesztették erőszakkal, amikor az unitáriusok kezében erre hatalmi eszközök voltak. A westphaliai béke 1648-ban kimondja a katolikus és protestáns vallások egyenranguságát, de ezzel a kérdéssel nem intéződik el véglegesen. A vallási kisebbségi kérdések problémája végig vonul Európa történelmében a reformációtól egészen napjainkig. A világháború utáni békekonferencia új alapokra fektette a vallási kisebbség védelmét. Az erdélyi helyzet ugyan más, hiszen itt századok folyamán alakult ki a négy történelmi vallás. Amit az új békeértekezlet adott, az csak keret és a jog csak a formát adja meg. Ami megtart, az az önfegyelm és önvédelem, amelynek gyakorlása a templomon és iskolán keresztül kell, hogy megvilványuljon.

— Ha már az unitarizmusnak az a sorsa, hogy örök kisebbség legyen, akkor mutasson példát a már annyira ismert kisebbségi élet minden téréen, mert ezzel tölti be tulajdonképpen hivatását. — fejezte be értekezését **Mikó Imre dr.**

— **Lengyel—német ökölvívóbajnokság.** Varsóból jelenti: A német ökölvívó szövetség a lengyel—német ökölvívó bajnokság színhelyéül Varsót jelölte meg. A két ország közötti ökölvívó versenyeket Junius 12-én tartják meg.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

ANGEL gyógyszerész, Piața Catedralei 16.
(Tel.: 15—30.)

OMESCU gyógyszerész, Bulev. Reg. Maria 16
(Tel.: 14—80.)

KESZTENBAUM gyógyszerész, Strada Mărăsești 68. (Tel.: 14—70.)

Látogassa meg a

NEW-YORK-i

világkiállítást,

leiben fizethető részvételi programmal.

Nyaralási utazások az északi országokba:

Norvég, Fjordok, Eszaki-sark, Izland, Skócia, valamint a Kanári-szigetekre, (Madeira) az elegáns hollandi hajókkal.

Prospektusok és beiratkozások:

Holland-Amerika-Linie

ARAD, Str. Maresal Averescu 2.
Tel.: 13-50.

TIMISOARA, Str. Venetia 2.
Tel.: 39-89.

BUCURESTI, Cal. Victoriei 70., Et. I.
Tel.: 4-41-65.

Az új elemi-iskolai oktatás törvényének intézkedései

5 évtől 14 évig terjed az elemi iskolai tankötelezettség — Minden 5 éves gyermeknek óvodába kell járnia

Az új elemi iskola — olvassuk a rendeltörvény indoklásában — kiküszöböli a régi individualista felfogást és az egyénnek a közösségbe való beilleszkedését s ettől való függőségét hangsúlyozza. E cél elérésére a jelen rendeltörvény fontos szerephez juttatja a munkaközösségeket, a szövetkezeteket, az országos szervezeteket, a társadalmi szolgálatot, valamint azokat a megnyilatkozásokat, amikben a csoportösszetartás jut kifejezésre... Az elemi iskolának az a hivatása, hogy a tanköteleseket az élethez feltétlenül szükséges elemi ismeretekkel ellássa. E célból a törvény nagy súlyt helyez az oktatás gyakorlati jellegére.

A tulajdonképeni elemi iskolai oktatás 4 évig tart. Szeptember elsején kezdődik és június 8-án ér véget. Ezenkívül kötelező jelleggel még 3 évi pótközelítést ír elő a törvény arra az esetre, ha a tanuló a 4-ik osztály elvégzése után nem menne át középfokú iskolába. E három év folyamán a tanításnak kifejezetten gyakorlati jellege lesz az illető országrész gazdasági adottságainak megfelelően. Eszerint változik az oktatás is, amely a felső szakaszban 3 típusú lesz: mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi. A tanítás november elsejétől április végéig tart. Az iskolai év befejezése után a tanulók gyakorlati munkát végeznek a mezőgazdaságban, illetve ipari, vagy kereskedelmi vállalatoknál. Erről szintén bizonyítványt kapnak, amely feljogosítja őket, hogy az ipari, vagy kereskedelmi iskolák második osztályába beiratkozassanak.

A magánjellegű elemi oktatást a rendeltörvény 7-ik szakasza érinti, amelynek szövege így hangzik:

„Az állami iskolákban a nevelés és az oktatás román nyelven történik. Azokban a helységeken, ahol a kisebbségi lakosság igen nagy számban él és a tanköteles gyermekek száma legalább 20, a közoktatási minisztérium engedélyével az illető kisebbség anyanyelvének megfelelő tannyelvű iskolák, vagy állami iskolák mellett működő tagozatok létesíthetők. A kisebbségi iskolák és az állami iskolák mellett működő kisebbségi tagozatok kötelező tantárgyai: román nyelv, Románia földrajza és történelme, valamint a polgári jogok és köteleességek, amelyeket románul kell tanítani.”

A törvény lehetővé teszi állami, vagy magánjellegű tanfolyamok létesítését az írástudatlanok részére. Ezenkívül bevezeti az úgynevezett „tökéletesítési tanfolyamokat” is, amelyek 40 évig mindazok résztvehetnek, akiknek elemi ismereteik hiányosak.

A strajer-mozgalom napján kívül, a hét öt többi munkanapján az alsófokú osztályok számára legfeljebb 25., a felsőfokozatu osztályok számára legfeljebb 28 előadási óra állítható a tanterembe, amelynek keretében különös fontosságot tulajdonítanak a vallásos oktatásnak, amit az állami iskolákban a lelkesítés, a felekezeti iskolákban minden vallás eklézsiája, a más ritushoz tartozó gyermekeknél pedig a vallási oktatás a családban történik. Az elemi iskolák tankönyvei állami egyedírtuságot kényeznek, amit megfelelő utasítások szerint szerveznek meg. A szegény gyermekek és azok a tanulók, akik erre érdemesek, a költségvetési lehetőségeken belül ingyen könyveket kapnak.

Az elemi iskolák kiegészítő intézményei: a) Gyermekorvosügyi szempontból az iskolai étkezdé, gyógytár és testnevelési különítmény. b) Gyakorlati oktatás szempontjából a műhely, a kert és az iskolai telek, valamint a szövetkezet. c) Szellemi és lelki fejlesztés szempontjából a könyvtár, az osztálykönyv, illetve osztály-újság, a vallási énekkar, valamint a vallásgyakorlatokon való részvétel. A tartományok kötelessége, hogy megvénként legalább egy olyan egészségügyi munkatértsőt alkalmazzanak, aki orvosi oklevéllel rendelkezik és állandóan sorra járja a megye iskoláit, hogy gondoskodjék a falusi iskolásgyermekek egészségügyi helyzetéről. A városokban megszervezendő az iskolaorvosi szolgálat. A különálló iskolafenntartó és felügyeleti hatóságok együttműködésével gyermek-üdülőtelepek létesítendők a beteg, illetve erre érdemes gyermekek nyaraltatására. Kimondja a törvény 39. szakasza, hogy a testnevelési különítmények s a Straja Tari által szervezett céljövészetű kezdeményezések szintén a gyermekek egészségi állapotának ápolását szolgálják.

Minden állami elemi iskolának iskolakerettel és iskolatérrel kell rendelkeznie, ahol a mező-

gazdasági gyakorlatot sajátíthatják el a gyermekek s ahol gyakorlati mezőgazdasági oktatásban részesülnek. Érdekes az a rendelkezés (42. szakasz), amely kimondja, hogy minden elemi iskolának szövetkezetet kell létesítenie, amelyet a tanítók felügyelete mellett maguk a gyermekek vezetnek. Erre nézve bővebb utbaigazításokkal is szolgál a törvény. A 47. szakasz kötelező módon előírja valamennyi elemi iskola számára a könyvtár létesítését, ami a tanítók könyvtára mellett működik.

Valamennyi elemi iskolai osztályban a tanítónak osztály-újságot kell létesítenie, amelyben leírják a község eseményeit — amelyekről a gyermekeknek tudomással kell bírniuk — feltűntetik a jó tanulók tetteit, amelyek mintaként szolgálhatnak. Az osztály-újság létesítésének és szerkesztésének feltételeit részletesen a törvény végrehajtási utasítása határozza meg.

Elemi iskolától 100 méternyi távolságban nem létesíthető korcsma, étterem, malom, gár, vagy más nyilvános helyiség, illetve vállalat, amely megzavarja a csendet, vagy veszélyezteti a gyermekek egészségét. Ahol ezt az intézkedést megsértették, a nemzetnevelésügyi minisztérium kérheti a sérelmezett helyiségnek közigazgatási, vagy igazságügyi uton való megszüntetését. Már meglévő ilyen helyiségek közelében nem létesíthető új iskola.

A törvény ötödik fejezete az írástudatlanok számára szervezett és általában a továbbképzést szolgáló tanfolyamokról intézkedik. Azok a fiatal leánygyermek, akik 12 éves korukig nem végezték el az elemi iskola első és második osztályát és akik tizenéves korukig nem fejezték be a harmadik és negyedik osztályokat, illetve tizenhat esztendőskorukig nem végezték el

az elemi iskola felsőfokozatu osztályait, kötelezettek arra, hogy ott, ahol ilyen létesül, végezzék el az írástudatlanok számára rendezett, vagy továbbképző tanfolyamot. Ezek számára az elemi iskola növendékeivel azonos kötelezettségek léphetők életbe, 21. életévükig. Olyan vállalatok, amelyek legalább 30 munkással dolgoznak, husz éves életkorig bezárólag, ha ezekre vonatkozik az előzőleg ismertetett törvényszakasz, büntetés terhe mellett kötelezhetők, hogy különleges tanfolyamokat szervezzenek az írástudatlanok számára, mégpedig a munkaórak tartama alatt, nem pedig ezen túl.

Az ötödik fejezet a tankötelezettségről intézkedik és kimondja, hogy minden román állampolgárságu gyermek 5—14 éves korig tanköteles. A betöltött 5. életévétől a 7. évig óvodába kell a gyermekeket járatni, 7—14 évig az elemi iskolába, a tankötelezettséget 16. életévig meg fogják hosszabbítani. Az elemi iskolai oktatás nemcsak kötelező, de ingyenes is. A szegény gyermekeket tankönyvekkel, ruhával és élelmiszerekkel segítik a község és megye anyagi feltételeinek megléte.

A törvény 123. és következő szakaszai kimondja, hogy az elemi iskolai előadások rendszeres látogatása, igazolatlan mulasztások miatt alkalmazott büntetésekért a szülők és gyámok anyagilag felelősek. Ugyanez a felelősség áll fenn a gyermekek látogatására kötelezett gyermekek szüleinek és gyámjainak esetében is az, hogy ebben a viszonylatban a meghatározott büntetésnek csak a fele fizetendő. A magániskolák és felekezeti iskolák állandóan pontos jelentést kötelesek tenni növendékeik igazolatlan mulasztásairól, hogy az iskolafelügyelőség eljárhasson, ellenkező esetben pedig a felelős iskolahatóságok szigorú megtorlást alkalmaznak. Az elemi iskolai vizsgákról való igazolatlan távolmaradás esetén a szülők, vagy gyámok 500 lei büntetést kötelesek fizetni. Különböző mulasztás esetén az összes büntetésekért a mulasztó tanítók anyagilag felelősek lehetők.

Különböző számos részletkérdést a törvény végrehajtási utasítása szabályoz majd.

Mit kell tudniok a mozgósításról a tartalékos tiszteknek és legénységi állományuaknak?

Bucurestiből jelentik: A nemzetvédelmi miniszter a következő rendeletet írta alá, melyet mozgósítás esetére a tartalékos tisztek, altisztek és legénységi állományuak ismerni és teljesíteni kötelesek:

Minden katonai állományhoz tartozó egyén Livret-tel kell rendelkezzen, melyet évenként kellő időben láttamozni kell. Az elveszett Livret helyett azonnal új Livret-et kell kérni az illetékes hadkiegészítő parancsnokságtól.

Az állandó jellegű lakásváltoztatást személyesen, vagy írásban a hadkiegészítőnél 5 nap alatt be kell jelenteni.

Tizenöt napnál hosszabb időre történő elutazás esetén a katonai parancsok továbbításával egy családtagot vagy ismerőst kell megbizni.

A Livret mellett minden katonaköteles egy sárga vagy piros behívóparancsot is tartozik magánál őrizni. A munkára szóló fehér mozgósítási parancsot, vagy otthon várakozásra jogosító fehér parancsot is, meg kell őrizni és a Livret-be kell ragasztani.

Akinek nincs ilyen parancs birtokában, azonnal forduljon illetékes parancsnoksághoz és a hadkiegészítőhöz felvilágosításért.

Mozgósítás esetén csupán azok jelentkeznek, akiknek sárga, vagy piros színű behívási parancsuk van, a hirdetések szerint.

A fehérszínű parancsokkal rendelkezők névreszóló behívó kézbesítésével fognak bevonulni.

A sárga- és pirosszínű parancsokkal rendelkezők kötelesek:

1. A parancsban megjelölt csapatteiknél az előirt időben és helyen megjelenni.
2. A tisztek teljes hadi felszereléssel, az előirt lóval jelennek meg. A lovassághoz tartozók a tartalékos tisztekre vonatkozó szabályzat 24. szakasza értelmében hadi felszerelést is hoznak magukkal.

A tisztek kötelesek teljes hadi felszerelésről gondoskodni. Tíz napon belül csapatparancsnokságaikkal közölik, hogy teljes felsze-

reléssel és lóval rendelkeznek. Szabályszerű lóak beszerzése végett a parancsnokságokhoz kell fordulni, ezek a lóakat bekerülési árban beszerzik.

A legénységi állományuak a mozgósítási szabályzat 170. szakasza értelmében egy inget, harisnyát, bakancsot, vagy bocskort, törülközőt, zsebkendőt kötelesek magukkal hozni és jelentkezés céljából történő utazásuk alatt élelemről kötelesek gondoskodni.

A schimbasok teljes felszereléssel és szolgálati lovukkal jelentkeznek.

Vérfürdő

Egy ölé tűzött férfi agyon öit egy földműves', aki megakadályozta a lólopásban. A falu lakossága megincselte a gyilkost

Deiről jelentik: Egyik Dei melletti községben szombaton délután véres események zajlottak le. Egy jólöltözött férfi beállított Suciu Lazar földműves házába és az asszonytól, aki egyedül volt odahaza, 20 tojásból rántottát kért, készfűzetés ellenében. Az asszony elkészítette az ételt, amit az idegen mohón megevett. Mikor az asszony érdeklődött, hogy hová való és mi iáratban van, a férfi idegeskedni kezdett, majd kiment az udvarra és az ott lévő lovat eloldotta és azon akart elmenekülni. Az asszony lármát ütött, mire a kertek alján dolgozó falusiak előjöttek és utiát állták a menekülni akaró férfinak. Ez ekkor revolverrel vette elő és ötször rálőtt a ló kantáriját megragadó Pop Augustin gazdára. Pop, aki életveszélyesen megsebesült véresen rogyott össze. A falusiak ekkor több oldalról megrohanták a férfit és félholtá vették. Pop Augustint beszállították a dei-i kórházba, ahol meghalt. A borzalmasan összevert férfit a csendőrség beszállította a dei-i kórházba, kihallgatni nem lehetett, mert még mindig nem nyerte vissza eszméletét. A szekert, amelyen a kórházba vitték, a fél falu kísérte és a csendőrök alig tudták megvédeni a rajta lévő súlyos sebesültet, hogy a felháborodott falusiak agyon ne verjék.

SPORT KÖZLÖNY

„Ha kitör a háboru, akkor is tovább készülünk az olimpiászra!”

Erick Frenczell nyilatkozik a finn szervezőbizottság munkájáról

Helsinki. Pár héttel ezelőtt az egész világsajtót bejárta a hír, hogy Erick v. Frenczell, az olimpiai szervezőbizottság alelnöke, lemondott tisztségéről, mert különböző kérdésekben éles ellentétbe került a bizottság többi tagjával. Frenczell lemondása után Karikovski ezredes, az olimpiai bizottság főtitkára vette át a szervezés vezetését. Tekintettel azonban arra, hogy Frenczell munkája nélkülözhetetlennek bizonyult, Helsinki főpolgármesterének személyes közbelépésére oly módon likvidálták az olimpiai kulisszák mögött kitört viszályt, hogy az olimpiai bizottság a jövőben csupán a sportszerű előkészítéssel foglalkozik, míg a szervezés munkája felett a város gyakorol felügyeletet és ezzel továbbra is Frenczellt, a finn főváros egyik alpolgármesterét bízták meg, Erick v. Frenczell fehért továbbra is megmarad annak, aki eddig volt: az olimpiai szervező munkák diktátorának. Irodájában nem ritka vendég a külföldi újságíró, a nyolc európai nyelvet kitünően beszélő olimpiai vezért mindenki szívesen keresi fel, mert mindig van az újságírók számára érdekes mondanivalója.

80.000 lakás, 21 szálloda-hajó

— Ha talán kissé túlzónak hangzik is — mondja Frenczell, — de valójában így van: az olimpiai szervezőbizottság mögött áll az egész finn nép. A közönség lelkesedésére és áldozatkészségére jellemző, hogy a felét sem tudjuk felhasználni a szervezési munkálatok elvégzésére jelentkező önkénteseknek, akik teljesen ingyen hajlandók dolgozni. Ha szükséges lett volna, a finnek ingyen is felépítették volna mindent, de hát erre nem kerülhetett sor, mert az állam és a város által rendelkezésre bocsátott összegből mindent fedezhetünk és annyi kiülő sportpályát építünk, amennyit egyébként száz esztendő alatt sem hoztunk volna össze.

— A lakáskérdés, amelyről a világsajtó hosszú ideig olyan nagy aggodalommal cikkezett, ma már véglegesen elintéztetnek tekinthető: nyolcvanezer lakást tart nyilván a szállás-csináló iroda s a hiányzó huszezer is még az ősz folyamán rendelkezésre áll.

— Az eddigi jelentkezések szerint körülbelül 10 ezer olyan külföldi vendégünk lesz, akik a Helsinki kikötőjében horgonyzó és szállodáknak átalakított óceán-

járó gőzösökön fognak lakni. Egyelőre 21 óceánjáró átalakítását vettük tervbe — angol, amerikai, lengyel és német hajókat — és lehetséges, hogy számuk a jövőben még emelkedni fog.

Hat nyelven beszélő tolmács-örjáratok

— Az étkezési problémát is megoldottuk. Az egyébként rendes vendéglői forgalomtól eltekintve, felületes becslés szerint 175.000 olimpiai étkezést kell naponta lebonyolítani. Ezt a hatalmas tömeget három turnusban étkeztetjük. Minden olimpiai vendég étkezési utalványt kap, amelyen fel lesz tüntetve, hogy melyik vendéglőben és milyen időben várják ebéddel, illetően vacsorával. Egy ebéd vagy vacsora felszolgálásának háromnegyed óránál több időt nem szabad igénybevenni. Helsinki összes szállodai és éttermi alkalmazottjai, valamint a bolti segítők, rendőrök, sofőrök stb. mind szorgalmasan tanulnak idegen nyelveket és az olimpiász ideje alatt éjjel-nappal tolmács-örjáratok fognak cirkálni Helsinki utcáin, hogy a külföldi vendégek rendelkezésére álljanak. Tolmács-örjáratnak csak az lehet tagja, aki legalább hat nyelvet beszél.

— Az olimpiai építkezések egy része már elkészült, 1940. tavaszára pedig már teljesen készen áll minden. A még folyamatban levő építkezések: az új maratóni pálya, a velodrom, az olimpiai falu a mulatópark, a tenisz-, a lovaglós- és az uszó-stadion, valamint a hölgyatléták lakásának szánt két nyolcemeletes ház, amely nem az olimpiai faluban, hanem Helsinki egyik kertes elővárosában, Melahtibag fog állni.

— Befejezésül még a következőket szeretném mondani: tudom, egyes külföldi országokban csodálkoznak rajtunk és túlzottan optimistáknak tartanak bennünket, mert az állandó háborus kirobbanással fenyegető világpolitikai helyzetben is változatlan szorgalommal dolgozunk az olimpiász szervezésén. Nos, a helyzet megítélésében tényleg optimisták vagyunk de akkor sem hagyunk abba a munkát, ha történetesen mégis kitörne a háboru, mert egyszer azt is béke követi, már pedig, ha béke lesz, akkor olimpiász is lesz és azt mi fogjuk megrendezni.

ANDOR LEON

Davis Cup eredmények

BERLIN. A német—svéd DC mérkőzést a németek nyerték 4:1 arányban. Menzel 2:6; 6:3; 6:3, 6:3 arányban győzte le Schrödert.

MILANO. A jugoszláv—olasz DC mérkőzést a jugoszlávok csak nagy küzdelem után nyerték. Puncsecs 13:11; 6:1; 6:8; 6:3 arányban győzte le a döntő mérkőzésen az olasz Canepelét.

BRÜSSZEL. A belga—norvég DC mérkőzések 4:1 arányban győzött Belgium. Naeyaert 6:4; 6:1; 6:3 arányban győzött Haanes felett, az utolsó mérkőzésre azonban Lacroix nem állt ki és ezt a pontot a norvégok kapták.

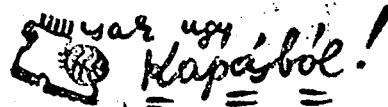
Hogyan történik

a B) ligások feljutása az A) divízióba

A bajnokság végeztével tudvalévően az A) liga három utolsó helyezette kerül a kiesés sorára és helyükre 3 B) divíziós csapat jut be az igéret földjére. A B) liga mérkőzéseit, mint ismeretes egy nyugati és egy keleti csoportban bonyolítják le és mindegyik csoportnak van egy-egy déli és északi alosztálya, tehát összesen négy csoportban. A nyugati csoport déli bajnoka a CAMT, északija a Mures, tehát ez a két csapat kettős mérkőzést (egyet Timisoaran, egyet pedig Targu Muresen) játszik és a győztes bekerül az A) ligába. Hasonlóképpen a keleti csoport északi alcsoportjának bajnoka a Gloria CFR, a déli győztes (valószínűleg az Unirea Tricolorral) játszik kettős mérkőzést és az itteni nyertes szintén bekerül az A) divízióba. A megüresedett harmadik helyért a két vesztes B) liga-csoportgyőztes játszik egymás ellen kettős mérkőzést és a közülük kikerülő nyertes jut be harmadiknak az A) divízióba.

Dobre főhadnagy nyerte az országos kardvívó-bajnokságot

Bucuresti. Tegnap bonyolították le Bucures-tiben az országos kardvívó-bajnoki versenyt, melyen két csoportban bonyolították le az előmérkőzéseket, majd 8 vívó versenyzett a döntőben. Itt Dobre Marin főhadnagy győzött 6 győzelemmel, míg a további sorrend: 2. Predescu Titus főhadnagy 5 győzelem, 3. Mezey Gyula 3 győzelem, 4. Szatmáry Kamill 3 győzelem, 5. Kókóssy Mihály 3 győzelem, 6. Erős László 3 győzelem, 7. Klein Oszkár 3 győzelem, 8. Hodossy Gábor 2 győzelem.

Az egyik bucaresti-i sportlap hírtérdemlé forrásból közli, hogy Auer István, a Rapid kitűnő csatára és edzője az Unirea Tricolorhoz teszi át működése színhelyét. Hasonlóképpen arról is hírt ad a lap, hogy Bogdan, a Rapid válogatott szélsője is visszatér anyaegyesületébe.

A magyar bajnokságban ezen a héten is látszanak éspedig csütörtökön az elmaradt Szolnok—Phöbus mérkőzést bonyolították le, a vasárnapi műsor pedig a következő: Újpest—Nemzeti, Ferencváros—Phöbus, Kispest—Hungária, Zugló—Budafok, Elektromos—Bocskai, Szolnok—SSE, Szeged—Taxisok.

A vasárnapi olasz bajnoki eredmények a következők voltak: Triestina—Juventus 1:1, Modena—Milan 2:2, Roma—Novara 3:0, Napoli—Lazio 0:0, Ambrosiana—Bologna 2:0, Livorno—Genova 1:0, Torino—Bari 2:1.

Budapesten a magyar tenisz-bajnoki versenyen Somogyi Klári a női egyes bajnokságát is megnyerte, miután a döntőben 6:2, 6:2 arányban legyőzte Paksynét. A férfi páros bajnokságot az Ashóti—Csikós-pár nyerte a Szigeti—Pállos dr.-kettős ellen 5:7, 6:2, 3:6, 6:4 6:2 arányban.

Megindulnak a küzdelmek a Caracostea- és Camarasescu-teniszkupákért

Az országos tenisz-szövetség által kiírt kupa-mérkőzések a közeli napokban megkezdődnek és az aradi zóna párosítását alább ismertetjük. A Camarasescu férfi-kupában 12, a Caracostea női-kupában pedig 8 csapat vesz részt és a két csoport táblázatai az alábbiak:

CAMARASESCU-KUPA:

Minerul Hellas	.....	.....
R. P. A. Autoelub	.....	.....
LTC. Deta Kadima	.....	.....
ILSA CFR.	.....	.....
Vulturii UDR.	.....	.....
AAC (CAA) Gloria	.....	.....

CARACOSTEA-KUPA:

CFR UDR	.....	.....
Gloria Autoelub	.....	.....
Minerul LTC Deta	.....	.....
ILSA AAC (CAA)	.....	.....

A legjobb csapatával szerepel az UDR Aradon

A Gloria vasárnap az idény utolsó bajnoki mérkőzésének keretében az UDR-t látja vendégül és a resitai csapat a Gloria ellen is legjobb összetételben szerepel. Az UDR, ugyanazt a csapatot állítja ki, amellyel vasárnap a Sp. Studentesc együttesét győzte le, vagyis a következő tizenegyet:

Fülöp — Fodor, Alasu — Popa, Csinai, Lakatos — Popescu, Pacurar, Zsizsik, Negreu, Dura.

A HÉT TIZENEGYE

A Gazeta Sporturilor által összeállított legjobb heti csapatban ezúttal két Gloria játékos kapott helyet, ugymint Siclovan és Tudor. A lap így állította össze a legjobb heti csapatot:

Pavlovici (Ripensia) — Dragomirescu (Juventus), Felecan I. (Victoria) — Siclovan (Gloria), Pop III. (Victoria), Nistor (Victoria) — Tudor (Gloria), Ploesteanu (Venus), Thierjung (Chinezul), Hanga (Carpati), Ene (Venus).

O FELVONULNAK AZ A) LIGÁS CSAPATOK BUCURESTIBEN A JUNIUS 8-IKI ÜNNEPSÉGEN. Az aradi A) ligás csapatok vezetőségéhez távirati rendelkezés érkezett, amelynek értelmében az A) ligás egyesületek futballcsapatát résztvesznek a június 8-iki felvonuláson Bucurestiben. A rendelkezés értelmében az egyesületek elnökei, valamint 12 mezbe öltözött játékos vonul fel egyesületenként.

O AJÁNLATOKKAL HALMOZTÁK EL A GLORIA JÁTEKOSAIT. A Gloria kitűnő bucuresti-i játékosainak következményeképpen a csapat egyes játékosait bucuresti-i egyesületek részéről ajánlatokkal keresték fel. Így Vajiasyt és Menegart a Juventus, Tudort pedig a Rapid szeretné megszerezni. Természetesen a Gloria vezetői visszahívták az álláspontra helyezkedtek.

O A BUDAFOK GYŐZELMEI JUGOSZLÁVIÁBAN. A Budapesti csapat vasárnap és hétfőn Jugoszláviában. Borovóban vendégszerepelt az első napon az eszéki alszövetségi válogatott ellen 4:1 (0:0) arányban győzött, másodnap pedig a Bata SK-t győzte le 3:1 (2:0) arányban.

Banditatámadás a Bánátban

Cenadról jelentik: A Cenad—San-Nicolaul-Mare közötti országúton vakmerő rablótámadás történt. Nicoara Traian aradmegyei Vârfuri községbeli vándorkereskedő 16 esztendő Gheorghe nevű fia társaságában Cenadról San nicolaul Mare felé igyekezett deszkával megrakott szekeren, amikor Cenadtól egy kilométerre két álarcos bandita támadt rájuk és pénzt követeltek. A 16 éves fiu segítségért kiáltott, mire az egyik rabló fejbeverte, majd betömte a száját, eközben társa az idős Nicoara Traiantól elrabolta 1200 leiét, majd a merénylők a kocsi befördítették az útmenti árokba. A kocsin ülő vándorkereskedő is az árokba zuhant és megsérült. A rablótámadás után a merénylők elmenekültek, de a csendőrségi vizsgálat megállapította, hogy Crainiuc Toma és Uros Pateanu követték el a rablótámadást és mindkettőjüket sikerült is letartóztatni. A banditákat a temesvári ügyészséghez kísérték.

HOGYAN KAPHATJA VISSZA AZ ÖN SZERVEZETE, RÖVID PÁR NAP ALATT, TELJES ÉLETEREJÉT

Az életképesség az élet erőinek energiáit jelenti, ennek dacára levesen vannak töretlen életerejük birtokában. A felnőttek legnagyobb része fizikai indiszpozíciókkal küzd: derékfájdalmak, máj pangás, vérkeringési és húgyszervi zavarok, reuma, kövésre való hajlamosság stb. zavarja meg többé-kevésbé a belső szervek egyensúlyát. Ennek következménye a szervek működésének meglassadása és az aktivitás lecsökkenése. Hogy a múlt évek dacára is megőrizhessük töretlen életereinket, feltétlenül küzdenünk kell az intoxikáció ellen, azaz a máj működését megzavaró, a veseürítést eldugaszoló és így a vért megmérgező salakok és mérgek felhalmozódása ellen.

Hírnevű professzorok számtalan kísérleti és tudományos munkával bizonyították be, hogy az intoxikáció ellen Urodonal kezeléssel védekezhetünk. Megemlítjük Hérad professzort, az orvosi akadémia volt elnökét, aki rendelés és Omega is használja az Urodonal-t.

Régebben a toxinokat a szervezetből való eltávolításra különféle gyógyteákat és hajtókat használtak, azonban ezek csak részleges eredményt adtak. Korunk nagy klinikusai tudományos kutatásait eredményeként, létrehoztak egy egyszerű szert amely tökéletesen oldja meg a kérdést és így megőriztették az Urodonal-t.

Elsőrendű tudományos adatok alapján az Urodonal nyújtja a legegyszerűbb de egyszermind a leghatásosabb kezelést valóban teljesen elegendő naponta 1—2 kanál, egy kevés vízben beváve, hogy feloldja és eltávolítsa a szervezetből a húgysavat, a húgyanymot, az oxálsavat, az összes mérgező anyagokat, salakokat és ártalmas anyagokat.

Az Urodonal felhigítja a vért, és szabályozza a vörnyomást, tehermentesíti és felfrissíti a szerveket.

AZ URODONAL KÉSZÍTMÉNY ELŐNYEI:
1. AZ URODONAL-t nem szokja meg a szervezet.
2. AZ URODONAL kúra alkalmával, nem kell különleges étrendet követnünk.
3. SZEDHETŐ AZ ÉV BARMELY SZAKÁBAN.

A társadalombiztosítási intézet orvosai kara is rendel URODONAL-t.

URODONAL

KAPHATÓ: GYÓGYSZERTARÁKBAN és ORVOSIÁKÁBAN

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY MEGHÍZLATÓ MÉRLEK

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Eredményel jártak az állatok mesterséges megtermékenyítésére vonatkozó kísérletek

A nagyjelentőségű eljárásról június 5-én előadást tartanak Bucurestiben a mezőgazdák számára

Rendkívül érdekes értesítés érkezett legutóbb a mezőgazdasági kutatások bucuresti-i intézetétől az aradi Mezőgazdasági Kamarához. Az értesítés közli, hogy június 5-ikén a mezőgazdasági kutatások intézetének nagytermében több nagyjelentőségű előadás hangzik el az állatok mesterséges megtermékenyítésére vonatkozó kísérletekről, valamint azok eredményeiről. Az előadásokat követően, délután pedig a hallgatók kirándulást tesznek arra a telepre, ahol az említett kísérleteket lefolytatták. A Mezőgazdasági Kamarához érkezett értesítés felszólítja a Kamara vezetőségét, hogy közölje az előadások időpontját a megye gazdaságával, hívja fel a gazdák figyelmét az előadásokra és szólítsa fel őket, hogy az érdeklődők utazzanak Bucurestibe és hallgassák meg a június 5-ikén, reggel fél kilenc órakor kezdődő előadásokat.

A műfogalmazásra, illetve a mesterséges megtermékenyítésre vonatkozó első kísérlete-

ket 1936-ban végezték Cetatea Alban. A kísérleteket később folytatták és azok eredményre vezettek. Az elmúlt évben mesterségesen megtermékenyített juhoknak ez év tavaszán egészséges utódai születtek. Ezeket az utódokat mutatják majd be az említett előadások hallgatóinak azon kirándulás alkalmával, amelyet a Vlasca megyei Cetatuaia községbe tesznek. Ebben a községben a Danubiana cukorgyár birtokán rendezték be a kísérleti telepeket.

Az Aradra érkezett értesítés szerint a mesterséges megtermékenyítés úgy történt, hogy a hím termékenyítő anyagát üvegcékben vitték el az említett telepre. Ennek az eljárásnak az állattenyésztés szempontjából rendkívüli jelentősége van, mert lehetővé teszi annak elkerülését, hogy a sokszor rendkívüli értéket képviselő faj-apaállatokat más községekbe szállítsák és ezzel a fertőzés veszélyének tegyék ki őket.

A magánerdőségek kitermelését, kezelését és értékesítését is az állam kezébe összpontosítják

A kormány erdőügyi kereskedelmi igazgatóságának programja

Az erdőügyi kereskedelmi igazgatóság a napokban széleskörű értekezletre hívta egybe a központi és kerületi erdőfelügyelőket, igazgatókat a Nemzeti Szövetkezeti Hivatal, a Regna képviselőit.

Az előadók sorában Petre Ioan vezérigazgató részletes beszámolót tartott ezekről a törekvésekről, amelyek középpontjában a fakitermelésnek és értékesítésnek az országra kiterjedő, köz- és magánvállalkozást egyaránt felölelő egységes megszervezése áll.

Petre Ioan vezérigazgató szerint a kormány részletes munkaterve a következő:

Az első lépést az erdőbirtokok ügykezelésének, kitermelésének és értékesítésének koncentrációja alkotja. Ezt olyképp valósítják meg a gyakorlatban, hogy azokat az erdőbirtokokat, amelyek ugyanazon völgy mentén fekszenek, átfogó gazdasági egységekbe, tulajdonkollektívákba tömörítik, tekintet nélkül arra, hogy a kérdéses erdőségek köztulajdonba vannak-e, vagy pedig magá-

nosok tulajdonát képezik.

Az ekképen tömörített erdőségeket egységes elvek szerint fogják adminisztrálni, kitermelni és értékesíteni, anélkül azonban, hogy a tulajdonosok jogain csorba esnék.

Azoknál az erdőségeknél, amelyek közintézmények, mint a községek, közbirtokosságok, valamint magánintézmények tulajdonát képezik, az erdőügyi kereskedelmi igazgatóság szakemberei fogják a kitermelést közvetlenül irányítani. Azt a faanyagot, amelyet ezekből az erdőségekből ki fognak termelni, közösen fogják értékesíteni, a piacon elérhető legkedvezőbb árak mellett. A ki-termelt faanyag feldolgozása is közösen történik.

Az új rendszer megvalósításánál különös gondot fordul a kormány az erdőkitermelésnél dolgozó munkásság felé. Kerekén hárommilliárd lejre rug az az összeg, amely az erdőkitermelési munkálattól kifizetésre kerül. A kormány arra törekszik, hogy ezt a hatalmas összeget a román munkások és hegyvidéki lakosság életszínvonalának hatható-sabb emelésére fordítsa.

Figyelemmel lesz a kormány arra is, hogy a helyi kistermelőket is támogatásban részesítse és ezzel hozzájáruljon a hegyvidéki románság szociális és gazdasági bajainak megoldásához.

Elhatározták végül az értekezleten, hogy a közvélemény elé tárják az új erdőpolitika nagyvonalú terveit, melyek egyik célkitűzését a faipar nacionalizálása képezi.

— A La Roche és Darvas rt. és az oradeai erdőipar rt. fuziója számokban. Oradea közgazdasági életének komoly eseménye a La Roche és Darvas Faipar rt. és az oradeai erdőipar rt. fuziója. A fuziót a két vállalat az 1938. évi mérleg alapján boncoltotta le. A La Roche és Darvas Rt. 1937—1938. évi mérlegét 20 millió lei részvénytőke és 681.500 lei tartalékok mellett 806.676 lei tiszta nyereséggel zárta. Az oradeai erdőipar rt. 19 millió 950 ezer lei részvénytőke és 2 millió 275.361 lei tartalékok mellett 695.956 lei tiszta nyereséget mutatott ki 1938. évi mérlegében. A veszteségáthozat az előző évről 157.166 lei.

— Új típusú mozijegyeket vezetnek be. Mivel a pénzügyminisztérium arról értesült, hogy egyes mozik visszaéléseket követtek el a jegyekkel és a jegvek törzslapját is eladták, a minisztérium úgy intézkedett, hogy új típusú mozijegyeket vezet be és június elsejétől már csak kizárólag ezeket az új típusú jegyeket hozhatják forgalomba a mozik. A minisztérium egyben figyelmezteti a nyomdákat, hogy 25 ezer leies bírsággal sújtják őket, ha olyan papírra nyomtatnak jegyeket, amely nem a pénzügyigazgatóságtól származik. Ugyancsak bírságban részesülnek, ha bármely más, a törvény által tiltott jegyet — például egyben jegynek szolgáló meghívókat — nyomtatnak.

Szabad deviza fizetése mellett bonyolítható le a román-francia kereskedelmi forgalom

A Románia és Franciaország között március 31-én létrejött és április 8-án életbeléptetett kereskedelmi és fizetési egyezményt a két ország kormánya ratifikálta és azt a hivatalos lap május 26-iki számában hirdették ki.

Az egyezmény értelmében a Románia és Franciaország közötti kereskedelmi fizetések szabaddevizában történnek. A Franciaországba bevitt petróleum ellenértékének 45 százaléka ugyanevezett hivatalos árfolyamu áruszámlán, 55 százaléka pedig a Banca Nationala számláján nyer elszámolást.

A kompenzációs uton bevitt áruk ellenértékének elszámolása ugyanúgy történik, amint azt a Romániában érvényben lévő rendelkezések előírják, vagyis az áruk ellenértékének az a része, amely szabaddevizában beszolgáltatandó a Banca Nationalának, a Banca Nationala számláján számolandó el, a fennmaradó rész pedig francia áruk importjára használható.

A többi áruk ellenértékének elszámolása a következőképpen történik:

20 százalék a román exportőrök rendelkezésére marad, melyet azok Franciaországban, vagy más szabaddevizájú államba történt kifizetésre használhatnak fel, 20 százalékot a szabad árfolyamu áruszámlán, 10 százalékot a hivatalos árfolyamu áruszámlán számolnak el, 50 százalék pedig a Román Nemzeti Bank számlájára irandó.

A hivatalos árfolyamu áruszámlára befizetett összegeket a Banca Nationala egyrészt francia áruk behozatalára, másrészt pedig az importtal járó költségek fedezésére használhatja fel.

A szabadárfolyamu számlán lévő összegeket az exportőrök a szabadforgalomban értékesíthetik francia áruk behozatalára.

áprilisában úgy intézkedtek, hogy azok érvénye automatikusan 30 nappal meghosszabbodik vagyis a hat hónapra szóló behozatali engedélyek alapján még a lejárat után harminc napig lehet vámolást végezteni anélkül, hogy a behozatal szabályozó igazgatóságtól az engedély meghosszabbítását kérik. A múlt év decemberében úgy határoztak, hogy a kompenzációs alapon történő behozatalra vonatkozó engedélyek szintén 30 napos automatikus meghosszabbítást élveznek. Egyes vámhivataloknál ezt a rendelkezést nem alkalmazták és ezért a vámvezérgazgatóság most külön rendelettel is felhívta a figyelmet arra, hogy a kompenzációs behozatali engedélyek is élvezik a fenti kedvezményt.

Június 1-én életbelépett az áruk autóval történő szállításának új rendszere

A CFR. bizonyos utvonalakon hajlandó teherautókat bérebe venni

Az Aradi Közlöny egyik legutóbbi számában megemlékeztünk arról, hogy június elsején életbelépett az áruk teherautóval történő szállításának új rendszere. Ennek értelmében azok a szállító vállalatok, amelyek működésüket tovább akarják folytatni, szerződést kell kössenek erre vonatkozóan a vasutak vezérgazgatóságával. A formások leegyszerűsítése érdekében a CFR vezérgazgatósága megkönnyítette a biztosítékokkal járó nehézségeket. Az újabb intézkedés értelmében a kötelező szerződés tervezetben foglalt biztosítékot a szerződés megkötése után is letétbe lehet helyezni, még pedig olyképen, hogy ezt az összeget a szállító társaságnak járó illetékekből utólag levonják.

Az új törvény értelmében a CFR tudvalevőleg bizonyos utvonalakon maga végzi a teherautókon is az áruszállítást. A fent említett közlemény értelmében az ezeken az utvonalakon történő szállítás végrehajtása céljából a CFR hajlandó teherautókat bérelni. Többek között teherautókat bérel a vasut a Cluj-Oradea-Arad, valamint az Arad-Deva-Sebes-Alba-Iulia utvonalakon.

= A behozatali engedélyek érvényének automatikus meghosszabbítása a kompenzációs behozatali engedélyekre is vonatkozik. A behozatali engedélyek érvényére vonatkozóan tudvalevőleg még az elmúlt év

Rádióműsor

— Romniát idősámtás. —

CSÜTÖRTÖK, JÚNIUS 1.

Bucuresti. 7:30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13:10: Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13:40: Gramofonlemezek. 14:15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14:30: Gramofonlemezek. 15: Hírek. 16:45: Előadás. 19: Felolvasás. 19:17: Csevegés gramofonlemezekkel. 20:05: Felolvasás. 20:20: A Romania-énekkar hangversenye. 20:25: Serbescu zongoraművész hangversenyének közvetítése. 21:25: Gramofonlemezek. 22: Hírek. 23:15: Vendéglő zene. Majd: Híreknek közvetítése külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7:45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11:20: és 11:45: Felolvasás. 12:10: Vízjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó. 13:10: Hegedűszámok. 13:40: Hírek. 14: A 2. honvédegyalozred zenekara. 14:20:

Pontos időjelzés. 15:30: Hírek. 16: Árfolyamhírek. 17:15: „A virágos ház”. Előadás. 17:45: Pontos időjelzés. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18:10: Feszty Masa előadása. 18:35: Cigányzene. 19: „A mikrofon előtt”. Előadás. 20: Gazdáknak. 20:15: Hírek. 20:30: Az Operaház előadása: Varázsfuvola. 22: Cigányzene. 22:40: Hírek. 23: Dohnanyi Ernő zongorázik. 23:40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Hanglemezek.

Budapest II. 19:25: Angol nyelvoktatás. 20: Francia szerzők művei hanglemezről. 20:25: A két-ézer éves rádióleadó. Lendvay Ferenc és Harmath Géza párbeszéde. 21: Hírek. 21:20: A rádió szalonzenekara. 22:25: Az Operaház előadásának közvetítése. Varázsfuvola.

Belgrád. 13: Lemezek. 18:30: Népies zene. 19: Dubska énekesnő. 19:30: Simics hegedűművész. 20: Népdalok. 21: Vidám óra. 22:10: Népdalok. 22:40: Lemezek. 23: Hírek. 23:10: Todorovics szakszofonművész.

PÉNTEK, JÚNIUS 2.

Bucuresti. 7: Ritmikus torna, hanglemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Lemezek. 13: Időjelzés, sportközlemények, vizállásjelentés. 13:05: Román népdalok és táncok lemezen. 14: Felolvasás. 14:10: Hírek. 14:30: Francia operettrészletek lemezekről. 15:10: Időszzerű közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19:02: I. D. Suchianu felolvasása. 19:17: Könnyű francia zene lemezek. 20: A Straja Tarii szervezet órája. 22: Hírek, sportközlemények. 22:15: Leoncavallo: Bajazzók. Opera két felvonásban. A milánói Scala előadásában, hanglemezről. 22: Hírek, sportközlemények. 23: Hírek. 23:45: Hírek külföldre franciául, németül és olaszul.

Budapest I. 7:45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11:20: és 11:45: Felolvasás. 13:10: Országos Postászenekar. 13:40: Hírek. 14:20: Pontos időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14:30: Csorba Dezső és cigány zenekara. 15:30: Hírek. 17:15: A rádió diákfelőrája. 18:10: Kirándulás San Marinoba. Felolvasás. 18:40: Gertruda Monatovska zongorázik. 19:10: Vargha Gyula a próféta költő. Felolvasás. 19:45: Laky Tóth Erzs. Kacsóh- és Tarnyadokat énekel, zongorakísérettel. 20:15: Hírek. 20:25: Palesztrina. Előadás hanglemezekkel. 21:15: Sportközlemények. 21:25: A rádió szalonzenekara. 22:40: Hírek, időjárásjelentés.

Budapest II. 19:45: Gyorsíró tanfolyam. 20:15: Cziczka József cigányzenekara. 21: Hírek. 21:20: Spanyol, olasz és francia dalok, hanglemezről. 22:30: Időjárásjelentés.

Belgrád. 13: Lemezek. 14:10: Népdalok. 17:45: Népies zene. 18: Lemezek. 19:20: Táncczene. 20:05: Népdalok. 21: Közvetítés Zágrábból. 23:15: Lemezek.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések **szavankint 1 leu**. Egyéb apróhirdetés **szavankint 2 lei**. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

Levelezés és házasság rovatokban vajd közlésre apróhirdetéseket nem vesz fel a kiadóhivatal.

ALKALMAZÁST KERES

Új építkezést, átalakítást, házak javítását jutányosan készítem. Gebhardt Antal építési vállalkozó, Aradul-nou, Str. Reg. Ferdinand 19. 2471

Német kisasszony állást keres gyermek mellé, uricsaládnál. Cim a kiadóban. 2467

ALKALMAZÁST NYER

Masamódeány, prima munkaerő, állandó munkára felvétetik. Schön Anna kalapszalón, Str. Goldis 1.

Felvezek azonnal nőtlén géplakatossegédet, Satarek, Macea, Aradmegye. 2466

LAKÁS

Kétszobás, komfortos lakás új házban kiadó, Str. Dr. Ioan Nemet 1. 2461

Új házban kétszobás, összkomfortos balkonos, másodemeleti lakás augusztus elsejére kiadó, Str. Oncu 18. 2379

Lakás kiadó: kétszobás, előszobás, garcon, szobakonyhás, előszobás, emeleti, Piata Imparatul Traian 1., ugyanott egy világos háló eladó. 2475

Kétszobás, modern földszinti lakás a törvényszék mellett, fürdő- és mellékhelyiségekkel augusztus 1-re kiadó, Str. Dumbrava Rosie 27. 2470

Modern négyszobás lakás augusztusra, háromszobás azonnalra is kiadó, Str. Clorogariu 15. 2346

Lépcsőházi bejárata, elegánsan butorozott kétszobás, fürdőszobás lakás azonnal kiadó, Str. Dacilor 14. 2469

Szépen butorozott

világos udvari szoba fürdőszoba használatra kiadó, Str. Brațianu No. 3-4. II. emelet. 56. sz. ajtó. 2419

Kétszoba, konyhás lakás 650 leiert azonnalra, vagy június 15-re kiadó, Str. Velicu 7.

Kiadó

a Piata Avram Iancu-tér közelében, forgalmas helyen **hentes és fűszerüzletnek alkalmas szép, nagy üzlethelyiség**. Cim a kiadóban.

VÉTEL-ELADÁS

Kétszobás gázrezsőt, használt, de teljesen jó állapotban keresek megvételre. Ajánlatokat pontos címmel „Vidéki” jellegre a kiadóba kérek. 2450

Fajtiszta dachli kölyökkutyák eladók. Str. Sf. Gheorghe 6. 2454

Eladó turautó, Chrysler, teljesen jó állapotban, Str. Seminarului 7. 2472

1 drb. W. D. Hanomag-tractor.
1 drb. Romeo-tractor.
1 drb. MAV magánjáró kazán. 8 atm.
1 drb. Hofherr és Schrantz cséplőszekrény. 8-as, garantált javítottak eladók.

KAISER,

Str. Gen. Grigorescu 4. 2464

Foxterrier, pedigres, simaszörít, kan. eladó jutányos árért, Gyarmathy Géza, Muresel. 2469

Kerékpároncs és sárhányó

előállító teljes berendezés eladó Cim a kiadóban.

Sötét dióhálók

és topolyahálók nagy választékban. Belföldi és keleti szönyegek modern, új konyhaberendezés, amerikai íróasztal, rollók szekrények, kasszák, recamja, kombinált szekrény stb.

olcsón, melyen leszállított áron kaphatók, Veszünk sürgősen

megbizónk részére 6 és 12 személyes ezüst evőkészletet, porcelán- és üvegszervizet, antik ékszereket, szönyegeket és teljes lakásberendezést.

Zálogkölcsönöket közvetítünk a temesvári zálogházba, előleget nyújtunk, olcsón hosszabbítunk, zálogcéduláját megvesszük.

TEMPO bizományi-üzlet, Fischer Etlz-palota.

Egy portabli írógép sürgősen eladó.

Legújabb jelentéseink:

Varsó megállapítása szerint a danzigi hatóságok felelősek a kalthofi incidensért

Lengyelország hajlandó tárgyalni a nézeteltérések békés elsimításáról, — Berlin viszont minden felelősséget Varsóra hárít

Varsó. (Rador.) A danzigi lengyel főbiztos a kalthofi incidenssel kapcsolatban jegyzéket intézett a szabad város szenátusához. A jegyzékben megállapítja, hogy:

1. A danzigi hatóságokat terheli minden felelősség a kalthofi incidensekért.

2. A lengyel kormány elismeri a három lengyel tisztviselő ellen emelt vádak alapját, de leszögezi, hogy a lengyel kormány egyedül afelett, hogy bizonyos lengyel tisztviselőket visszahívjon, vagy sem.

3. Ha Danzig város szenátusa tényleg megakarja szüntetni a nézeteltéréseket, úgy a danzigi lengyel főbiztos hajlandó arra, hogy tárgyalásokat folytasson a foganatosítandó intézkedések ügyében.

Danzig. (Rador.) A lengyel kormány a danzigi hatóságok jegyzékére adott válaszával kapcsolatban mértékadó helyen a következőket jelentik ki:

A lengyel kormány igyekszik megváltoztatni a tényeket annak ellenére, hogy a bevezetett vizsgálat kétséget kizáróan megállapítja a felelősség kérdését.

Ha Lengyelország visszautasítja azt a kívánalmat, hogy a szóbanforgó lengyel tisztviselő-

ket visszahívják és arra hivatkozik, hogy a danzigi hatóságoknak nem áll jogukban a büntetés megvonása, a lengyel tisztviselők eltávolítása, úgy megállapítható, hogy Lengyelország az, amelyik nem akarja a fennálló nézeteltéréseket megszüntetni.

London. Általános felzúdulást keltett szerda reggel Londonban a Daily Express szenzációja, hogy Sir William Strong pütkös hétfőjén váratlanul Varsóba repült és mint az ottani angol nagykövét vendége 10 napig marad a lengyel fővárosban. Strong az angol külügyi hivatal közép-európai szakértője, aki a csehszlovák válság legforróbb napjaiban Prágában jelent meg, hogy a helyszínen tanulmányozza a helyzetet.

Valószínű, hogy utja a legnagyobb figyelmet érdemli még az esetben is, ha Londonban azt hangoztatják, hogy William Strong tisztán pihenés céljából utazott Varsóba.

Varsóból jelentik: Prhala volt cseh tábornok Varsóba érkezett, ahol előterjesztést tesz az ottani kormányzatnak arra, hogy Lengyelországban cseh légiót létesítsenek.

Japán erőlyesen megakadályozza a francia lobogóval történő visszaéléseket

Napról-napra növekszik a távolkeleti feszültség

Honkong. A Havas ügynökség jelentése szerint egy kereskedelmi tengerész tiszt megfigyelte azt, hogy a japánok Svateu partjain katonákat tettek partra. A katonák kihajózását egy tájfun megzavarta. A város kikötőjében négy angol hadihajó tartózkodik, amelyeknek parancsnokai megkezdtek a városban tartózkodó idegenek elmenekítését.

Tokió. A Domei ügynökség Sanghaiból jelent: Japán kínai nagykövete, Morishima tegnap jegyzéket nyújtott át a francia nagykövet-

nek, amely hangsúlyozza, hogy ha Franciaország nem tudja megakadályozni a francia zászlónak kínai részről történő visszaélészerű felhasználását, a japán hatóságok kényszerítve érzik magukat, hogy minden intézkedést megtegyenek, amelyet szükségesnek látnak és már jövele elutasítanak minden felelősséget.

Tokió. A kiadott japán jelentés szerint a kínai-japán háború alkalmával a kínaiak 1561 repülőgépet veszítettek, ezzel szemben a kínaiak 116 japán repülőgépet lőttek le. (R.)

Az összes arab kormányok visszautasítják Anglia palesztinai politikáját

A Times érdekes cikke a Palesztina-problémáról

Bevruth. (Rador.) A legtöbb arab tanács most juttatta el Londonba az angol Fehér Könyvre adott válaszát, amelynek értelmében az összes arab kormányok elutasítják Anglia palesztinai politikáját. A legtöbb arab tanács elsősorban a brit mandátum fenntartását bírálja és tiltakozik a zsidó nemzeti otthon gondolata és elve ellen, megvádolva a Fehér Könyvet, hogy ezzel csak bizonyos megszorításokat alkalmaznak, de nem szüntetnek meg a Balfour-deklarációt.

London. (Rador.) A Times palesztinai levelezője tanulmányt írt a palesztinai problémával kapcsolatban és többek között a következőket írta:

— Az egyetlen módja a titkos palesztinai emigráció megakadályozásának az volna, hogy újabb megfelelő területeket bocsájtanának a palesztinai zsidóság rendelkezésére. Ha az idevonatkozó erőfeszítések sikertelenek maradnának, úgy vissza lehetne térni Palesztina feldarabolásának eszméjéhez valamely megfelelő formában, annak szabatos meghatározásával, hogy meddig terjed ebben az országban a zsidók letelepülésére szánt hely. Ebben az esetben maguknak a palesztinai zsidóknak maradna a feladat, hogy ellenőrizzék a bevándorlást akkor, amidőn a számukra fenntartott területek már tulzsúfoltak lesznek. Ez az egyetlen módja annak, hogy az országnak egy részét az arabok számára megőrizzék és

amellyel a két faj közötti további háboruszkodást elkerülhetik.

Newyork. (Rador.) Einstein, a világhírű zsidó tudós, rádiófelhívást intézett a zsidósághoz és ebben felszólította őket, hogy dolgozzanak továbbra is nyugodtan s ne hagyják magukat befolyásoltatni az utóbbi idők eseményeitől. Ne feledjék el — mondotta Einstein — hogy Anglia elenségei a zsidóság ellenségei.

Az Egyesült Allamok hadihajóhadának kegyeletes megemlékezése a Squalis hősi halottairól

Newyorkból jelentik: Az amerikai tengerészeti ünnepe alkalmából meghatározott módon emlékeztek meg a Squalis tengeralattjárón tragikus módon elpusztult huszonhat tengerészről. Az amerikai hadihajók egy csoportja felvonult a katasztrófa színhelyére és ott huszonhat ágyú lövést adtak le. Közben a vízirepülőgépek egész raja keringett a tenger színe felett s mindegyik virágot dobott a tengerbe.

A Squalis tengeralattjáró kiemelése érdekében folyó munkálatok különben csak nagy nehézségekkel haladnak előre, miután a tenger

Munkában a diplomácia...

Rómából jelentik: Tegnap délután Ciano gróf külügyminiszter félórás megbeszélést folytatott a római francia nagykövettel.

Moszkvából jelentik: Molotov a szerdai nap folyamán kihallgatáson fogadta a francia követet.

Londonból jelentik: Lord Halifax angol külügyminiszter csütörtökön tér vissza Londonba.

Washingtonba utazott Rooseveltnél

Newyorkból jelentik: Rooseveltnél kedden reggel a Hydeparkból Washingtonba utazott. Az amerikai köztársasági elnök különvonaton tette meg az utat, Rooseveltnél különben június közepén hosszabb körútra indul az Egyesült Államok területén, hogy megismerhesse a nép véleményét politikájáról.

Javul Paderevszky egészségi állapota

Newyork. (Rador.) Paderevszky zongoraművész, a lengyel köztársaság volt elnöke, aki — mint ismeretes — Amerikában súlyosan megbetegedett, már jobban van és tegnap a Normandia nevű szelmélyszállító gőzösen elindult Európa felé.

Párisba repül az anami császár

Bayruth. (Rador.) Bao Dai, Anam császára, aki repülőgépen utazik Párisba, tegnap délelőtt Bagdadból jövet Bayruthban leszállt. A repülőtéren a francia főmegbízott és számos előkelőség üdvözölte az anami császárt, aki az Air France légi forgalmi társulat utasszállító gépével folytatta utját Páris felé.

Keresztleveleket hamisított a szentesi görögkeleti „püspök“

Budapestről jelentik: Két esztendővel ezelőtt történt, hogy a magyar belügyminiszterium Németh Theodorus István szentesi görög keleti önpüspököt, a magyar görög keleti egyház érsekét megfosztotta a saját maga adományozta főpapi címének viselésétől. Az önpüspököt szerdán előállították a budapesti főkapitányságra és okirat hamisítás címén letartóztatták. Az a vád ellene, hogy 100—150 pengőért megkeresztelkedési igazolványokat állított ki a hozzátöröltnél anélkül, hogy az illetők produkáltak volna egyházuk elbocsátási engedélyt.

Az ir köztársasági hadsereg vezérkari főnökének kiadatását szorgalmazza a Scotland Yard

London. (Rador.) A Scotland Yard jegyzéket intézett az angol külügyminisztériumhoz, hogy vizsgálják meg annak lehetőségét; Sean Russell tábornok, aki az ir köztársasági hadsereg parancsnoka és jelenleg az Egyesült Államok területén tartózkodik, kiadható-e az angol hatóságoknak.

Néger püspököket nevezett ki a pápa

Vatikánváros. (Rador.) A katolikus egyház történelmében ezuttal első ízben neveztek ki néger püspököket. XII. Pius pápa Ignatio Ramarosandriana nevű néger papot a miarinarevo apostoli vikariátus vezetésével bizta meg, Kiwanuka ugandai születésű néger papot pedig az ugandai Masakában létesített apostoli vikariátus élére nevezte ki.

Hirdessen az Aradi Közlönyben